

KAR

ΣΥΝΤΟΜΟΣ
ΑΠΑΝΤΗΣΙΣ

ΕΙΣ ΤΗΝ

ΑΛΗΘΕΙΑΝ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ

ΤΟΥ Χ. ΜΕΛΕΤΟΠΟΥΛΟΥ

ΥΠΟ ΜΙΧΑΗΛ ΚΑΡΑΤΖΑ

ΠΡΩΗΝ ΚΑΘΗΡΟΣ ΑΥΤΗΣ

~~~~~  
Τὰ τῆς Βιβλιοθήκης ἔχουσιν ἀναλόγως  
πρὸς τὴν ἐν γένει κατάστασιν τῆς πολιτείας.  
(Χ. Μελετόπουλος σ. 85)  
~~~~~

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΑΝΔΡΕΟΥ ΚΟΡΟΜΗΛΑ

1881

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΑΙ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ
ΑΘΗΝΩΝ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΕΜΠ. Ν. ΡΟΪΔΟΥ
Ν. Μ. ΜΕΛΕΤΟΠΟΥΛΟΥ

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΠΑΝΤΗΣΙΣ

ΕΙΣ ΤΗΝ

ΑΠΟΦΕΙΑΝ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ

ΤΟΥ Χ. ΜΕΛΕΤΟΠΟΥΛΟΥ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

Τὰ τῆς Βιβλιοθήκης ἔχουσιν ἀναλόγως
πρὸς τὴν ἐν γένει κατάστασιν τῆς πολιτείας.
(Χ. Μελετόπουλος σ. 85).

ΜΗ εὐκαιρῶν ὁ κ. Ροΐδης ν' ἀπάντησεν εἰς τὸ μετὰ ἐξάμηνον κυοφορίαν ἐσχάτως ἐκδοθὲν ὑπὸ τοῦ κ. Ἐφόρου τῆς Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης φυλλάδιον, καὶ πλὴν τούτου εὐρίσκων κατὰ τι ἐπαχθὲς τὸ ἔργον ἔνεκα τῆς κατὰ κόρου ἴσως χρήσεως, ἣν ποιεῖται ὁ ἀξιότιμος κ. Μελετόπουλος τῶν ἐπιθέτων ἀναιδῆς, ἰοβόλος, βάτραχος, ἀσυνείδητος, ὄφικ, μισ-

ρός, κόραξ, ανάνδρος, ψιττακός, δολοφόνος» καὶ ἄλλων ὁμοίων, ἀνέθεσε τὴν ἐργασίαν ταύτην εἰς ἐμέ, τὸν Μιχαὴλ Καρατζᾶν, τελειόφοιτον τοῦ Γυμνασίου καὶ πρῶην κλητῆρα τῆς Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης. Πρὸς τοῦτο μοὶ παρέδωκε φάκελλον περιέχοντα ἀντίγραφα ἐπισήμων ἐγγράφων καὶ ἄλλας σημειώσεις, ὅπως ἐπὶ τῇ βάσει αὐτῶν ἀπαντήσω εἰς ὠρισμένα μόνον γεγονότα, συστήσας μοι πρὸ πάντων ν' ἀπέχω ἀπὸ τῆς μιμήσεως τοῦ ὕφους τοῦ κ. Ἐφόρου, ἤτοι νὰ μὴ ἀποδώσω τῷ κ. Μελετοπούλῳ οὐδὲν ἄλλο ἐπίθετον πλὴν τὸ τοῦ ἀξιότιμου, ν' ἀρκεσθῶ ὀνομάζων «ἀνακριθεῖς ἰσχυρισμούς» ὅσα ἐν τῷ φυλλαδίῳ του δὲν συμφωνοῦσι πρὸς πρόχειρα γραπτὰ πειστήρια καὶ εἰς τούτων μόνον νὰ περιορισθῇ τὴν προσαγωγὴν. Ἐν συζητήσῃ ἀπτομένη προσωπικῶν συμφερόντων οὐδεμία ἄλλη ὑπάρχει μᾶλλον ὑπέρογκος ἀπαίτησις τῆς τοῦ ἀπαιτοῦντος νὰ πιστευθῇ. Ἄλλ' ὁ ἀξιότιμος κ. Μελετόπουλος ἔγραψεν ὑπὲρ τὰς ἑκατὸν σελίδας, τῶν ὁποίων ἡ οὐσία δύναται νὰ συνοψισθῇ εἰς δύο μόνον λέξεις: «Πιστεύσατέ με». Ἄγνοῶ ἂν ἔνεκα οἰκογενειακοῦ ἢ προσωπικοῦ ὄγκου διεκδικεῖται ὑπ' αὐτοῦ τὸ πρωτοφανὲς τοῦτο προνόμιον, δύσκολον ὅμως φαίνεται μοι νὰ ἐκταθῇ ἢ τοιαύτη ἀπαίτησις τυφλῆς πίστεως εἰς τοὺς σήμερον λόγους τοῦ κ. Ἐφόρου καὶ ὅταν ἀκόμη τύχωσιν οὔτοι ἀσύμφωνοι πρὸς ὅσα ὁ ἴδιος ἔγραφε χθὲς ἰδιοχείρως ἢ

ἄλλας οὐχ ἦττον ἐπισήμους γραπτὰς ἀποδείξεις. Μόνην τὴν ἀσυμφωνίαν ταύτην θέλω περιορισθῆ καθ' ἣν ἔλαβον ἐντολὴν νὰ καταδείξω, ἀπαντῶν κατὰ σειρὰν εἰς τοὺς ἰσχυρισμούς τοῦ φυλλαδίου ξηρῶς καὶ ἀπερίττως.

Ἐν σελ. 9 τοῦ φυλλαδίου αὐτοῦ ἢ «Ἀλήθεια περὶ τῆς Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης» γράφει ὁ κ. Μελετόπουλος: «Εὐθύς ἐν ἀρχῇ ἀρχεται (ὁ κ. Ρ.) δι' ἐνὸς ψεύδους, λέγων ὅτι οὐ μόνον δημοσιογράφοι, ἀλλὰ καὶ ὑπουργοὶ καὶ πρυτάνεις καὶ ἑφόροι πολλακίς ὠνόμασαν τὴν Ἐθνικὴν Βιβλιοθήκην ἐν ἐπισήμῳ ἐκθέσει σταῦλον, σκελετόν, κυκεῶνα, κτλ.»

Παραπέμπεται ὁ ἀξιότιμος κ. Μελετόπουλος εἰς τὰς σελ. ε', 7, 11, 377 καὶ πλείστας ἄλλας τῶν «Εὐθυνοῶν» τοῦ κ. Φρεαρίτου, ἐνθα πλὴν τῶν ἀνωτέρω ἐν περικοπαῖς ἐκθέσεων ἐπιθέτων, θέλει εὔρει καὶ ἄλλας περὶ τῆς καταστάσεως τῆς Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης ἀξίας λόγου ἀποφάνσεις. Ἐν αὐταῖς διαπρέπει ἐπιστολὴ τοῦ ποτὲ ἐπὶ τῆς παιδείας ὑπουργοῦ ἀειμνήστου Μ. Ρούφου, περιέχουσα μεταξὺ ἄλλων καὶ τοῦτο: «Ἡ Αὐτοῦ» Μεγαλειότης ἐπεσκέφθη αὐθορμήτως τὴν Βιβλιοθήκην, ἣν εὔρεν εἰς τὴν πλέον ἀθλίαν κατάστασιν κτλ.» Οὐχ ἦττον ἀξία προσοχῆς φαίνονται τὰ ἐν τῇ ἐκθέσει τοῦ Πρυτάνεως μακαρίτου Ῥομπότου καὶ τῶν καθηγητῶν κ. κ. Χρηστομάνου καὶ Διομήδους Κυριακοῦ, τοῦ βιβλιοφύλακος κ. Κρέ-

μου, τοῦ κ. Δέφνερ ἐν ἔτει 1877 καὶ πλείστων ἄλλων. Ἄλλ' ὁ ἀξιότιμος κ. Μελετόπουλος ἐν μόνον πράγμα φαίνεται ἐν τῇ ὀρμῇ τοῦ ἀπολογητικοῦ αὐτοῦ ζήλου λησμονῶν, ὅτι ὀλιγωτέραν ἴσως αἰσχύνην ἤθελε προξενήσει εἰς τὸ ἔθνος μία κακῶς διοικουμένη Βιβλιοθήκη ἢ τοσοῦτοι κατ' αὐτὸν ἐπίσημον κατέχοντες θέσιν ψεῦσαι καὶ συκοφάνται, ὧν τὰ κείμενα φαίνονται κάπως δικαιούντα τὴν ἐν τῇ ἐκθέσει τοῦ κ. Ρ. γνώμην, καθ' ἣν: «εἴτε ἀληθῆ εἴτε ὑπερβολικὰ ὑποτεθῶσι τὰ περὶ τῆς Βιβλιοθήκης ῥηθέντα, πρώτη σήμερον αὐτῆς ἀνάγκη εἶναι νὰ ὁμοιάσῃ κατὰ τι περισσότερον τοῦ Καίσαρος τὴν γυναῖκα».

Σελ. Φυλλ. 11. «Ἀπορίας ἄξιον εἶναι πῶς ἡ εὐσυνειδησία δὲν ὑπηγόρευσε τῷ κ. Ρ. νὰ ἐξετάσῃ τὰς πρυτανικὰς ἐκθέσεις, ἃς εἶχεν ἐν τῇ Βιβλιοθήκῃ προχείρους».

Αἱ πρυτανικαὶ αὗται ἐκθέσεις δὲν ὑπῆρχον πρόχειροι ἐν τῇ Βιβλιοθήκῃ ἐπὶ τῆς ἐφορείας τοῦ κ. Ρ., διὰ τὸν λόγον ὅτι εἶχον ἀπολεσθῆ ἐπὶ τῆς προηγουμένης, ὡς προκύπτει ἐκ τῆς κατωτέρω ἐνυπογράφου δηλώσεως, ἣν ὁ βιβλιοφύλαξ κ. Δέφνερ κατεχώρισεν ἐν ἀριθ. 338 τῆς «Ἐφημερίδος» τὴν 3 Δεκεμβρίου 1881. «Ἴνα μὴ φανῶ σκοπίμως ἀποκρύψας τὸ γεγονός ἀπὸ τοῦ κ. Ρ., οὐ καὶ τὸν χαρακτῆρα καὶ τὰς γνώσεις καὶ τὸν πρὸς τὸ καθῆκον ζῆλον δεόντως ἐξετίμησα, ὀφείλω νὰ προσθέσω ὅτι αἱ περὶ ὧν ὁ λόγος πρυ-

τανικαὶ ἐκθέσεις δὲν ὑπῆρξε δυνατόν ν' ἀνευρεθῶσι μέχρι πρὸ δεκαπέντε ἡμερῶν,» ἦτοι ἓνα ὄλον μῆνα μετὰ τὴν ἀπομάκρυνσιν ἐκ τῆς Βιβλιοθήκης τοῦ κ. Ροΐδου.

Σελ. Φυλλ. 13, ἐν ὑποσημ. «Ἀπέστειλεν (ὁ κ. Ρ.) εἰς τὴν «Ἐφημερίδα» ἀναίρεσιν τῆς διατριβῆς τοῦ κ. Δέφνερ, ἀλλὰ φρονίμως ποιῶν ἔσπευσε νὰ τὴν ἀποσύρῃ».

Τὴν σταλεῖσαν ὑπὸ τοῦ κ. Ρ. εἰς τὴν «Ἐφημερίδα» ὀλιγόστιχον ἐπανόρθωσιν χωρίου τινὸς τῆς ἐν λόγῳ διατριβῆς σχετικοῦ εἰς τὰς πρυτανικὰς ἐκθέσεις δὲν ἀπέσυρεν ὁ κ. Ρ., ἀλλὰ τῇ συναινέσει αὐτοῦ αὐτὸς ὁ κ. Δέφνερ αὐτοπροσώπως, ἀντικαταστήσας αὐτὴν διὰ τῆς ἀνωτέρω δηλώσεώς του, δι' ἧς ὠμολόγει τὸ ἀδύνατον τῆς ἀνευρέσεως τῶν ἐκθέσεων τούτων, καθ' ὄλον τὸ διάστημα τῆς ἐφορείας τοῦ ἐπιμόνως ζητοῦντος αὐτὰς κ. Ροΐδου. Ἐκ τούτων ἀναγκαζόμεθα νὰ ὑποθέσωμεν ἢ ὅτι ἐν γνώσει ἰοχυρίζεται ὁ ἀξιότιμος κ. Μελετόπουλος πράγματα μὴ ἀκριβῆ, ἢ ὅτι παρέχει τοῖς ὑπαλλήλοις αὐτοῦ τὴν ἄδειαν νὰ δημοσιογραφῶσιν ἐν ἀγνοίᾳ του περὶ πραγμάτων ἀπτομένων τῆς ὑπολήψεως τῆς Βιβλιοθήκης.

Σελ. Φυλλ. 17. «Λυπούμεθα λέγοντες (τῷ κ. Ρ.) ὅτι εἶναι καὶ τοῦτο μέγα καὶ ἀσπλαγχνον ψεῦδος, διότι ὁ Gluck, ὁ Sirey καὶ ὁ Dalloz εἰσὶ πλήρεις».

Ὅπως ὀνομάσῃ ψεῦδος τὸν ὑπὸ τοῦ κ. Ρ.

ἀναφερόμενον ἀκρωτηριασμόν τῶν ἀνωτέρω συγγραμμάτων, ἔπρεπεν ὁ κ. Ἐφορος νὰ πληροφορήσῃ τὸ κοινὸν οὐχὶ ἂν ἦναι πλήρεις σήμερον, ἀλλ' ἂν ἦσαν τοιαῦται ἐπὶ τῆς προηγουμένης ἐφορείας αἱ ἀνωτέρω συλλογαί. Ἀπόδειξις δὲ ὅτι ἦσαν ἐλλιπεῖς εἶναι ἐγγραφὸς περὶ ἀνευρέσεως τῶν ἀπόντων τόμων εἰδοποίησις τοῦ Βιβλιοφύλακος Δέφνερ, διαβίβασθεῖσα εἰς τὸν κ. Ροΐδην τὴν 29 Νοεμβρίου 1880, ἥτοι τεσσαράκοντα ὅλας ἡμέρας μετὰ τὴν ἀπομάκρυνσιν αὐτοῦ ἀπὸ τῆς Βιβλιοθήκης. Καὶ ποῦ μὲν ἀνευρέθησαν οἱ ἐλλείποντες τῶν ἄλλων δύο συγγραμμάτων δὲν λέγει ἢ σημειώσῃ αὕτη, οἱ δὲ ἀπουσιάζοντες τοῦ Dalloz εἶχον δανεισθῆ κατ' αὐτὴν (ἄνευ μινείας ἐν τῷ δανειστικῷ βιβλίῳ) εἰς πολιτικὸν ἄνδρα, τὸν κ. Γ. Μ., τὴν 6 Νοεμβρίου 1875 καὶ ἐπεστράφησαν παρ' αὐτοῦ τὴν 17 Νοεμβρίου 1880, ἥτοι μετὰ πενταετίαν συμπληρωμένην, καθ' ἣν ἔμενον ἄχρηστον τὸ κατ' ἀλφαβητικὴν τάξιν πολύτομον τοῦτο εὔρετήριον, πρὸς μεγίστην ζημίαν τῶν καθ' ἐκάστην ζητούντων αὐτὸ καὶ εὐλόγως παραπονουμένων φοιτητῶν τοῦ ἀναγνωστηρίου. Ὀνομάζων λοιπὸν ὁ ἀξιότιμος κ. Μελετόπουλος « ἄσπλαγχνον ψεῦδος » τὴν ἀπουσίαν ἐκ τῆς Βιβλιοθήκης τῶν τόμων τούτων ἐκτίθεται εἰς τὸν διπλοῦν ψόγον, ὅτι οὐ μόνον ἀγαπᾷ τὰς ἀγροίκους ἐκφράσεις, ἀλλὰ καὶ ἀγνοεῖ, ἔφορος ὢν, πράγματα τῆς ὑπηρεσίας, τῶν ὁποίων ἔχουσιν ἄλλοι

ἐγγράφους εἰς χεῖράς των τῶν ὑπαλλήλων αὐτοῦ ἀποδείξεις. Οὐδὲν βλέποντες λέγοντα τὸν κ. Ἐφορον περὶ τῶν « Κωδίκων » ἢ τῶν ἐλλειπόντων τόμων τῆς σειρᾶς τῶν « Ἰταλῶν Οἰκονομολόγων », τῆς « Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως », τῶν « Πρακτικῶν τῆς Βουλῆς », τῆς Συλλογῆς « Νόμων καὶ Διαταγμάτων » καὶ πλείστων ἄλλων εἰκάζομεν μετὰ λύπης ἐκ τῆς σιωπῆς ταύτης ὅτι ἐξακολουθοῦσιν οὗτοι ἀποδημοῦντες εἰς ἀγνώστους παραλίαις.

Σελ. Φυλλ. 21. Ἐν ταύτῃ δικαιολογεῖ ὁ ἀξιότιμος κ. Μελετόπουλος τὸν ἀκρωτηριασμόν τεσσάρων ἐκ τῶν περιοδικῶν, λέγων ὅτι ταῦτα εἰσηλθὸν ἐλλιπῆ εἰς τὴν Βιβλιοθήκην, ὡς προκύπτει ἐκ τῶν δελτίων. Ἐν σελ. 41 τῆς ἐκθέσεως αὐτοῦ ἀνέπτυξε λεπτομερῶς ὁ κ. Ρ. τοὺς λόγους, ὧν ἔνεκα δὲν δύναται νὰ δοθῆ ἀπόλυτος πίστις εἰς κινητὰ δελτία. Τοῦτο οὐδόλως μ' ἐμποδίζει νὰ παραδεχθῶ τὴν περὶ τῶν ἀνωτέρω τεσσάρων συλλογῶν δικαιολογίαν τοῦ κ. Ἐφόρου, ἀφοῦ οὐδεμίαν ἔχω πρόχειρον ἀπόδειξιν περὶ τοῦ ἐναντίου· λυπηρὸν ὅμως εἶναι ὅτι οὐδὲν ἤξιωσε νὰ εἴπῃ περὶ τῶν ἄλλων ὑπερεκατὸν περιοδικῶν, πρὸ πάντων δὲ περὶ τῆς Revue des deux Mondes. Ταύτην διατείνεται ὅτι ἀφῆκεν ἀνελλιπῆ ὁ προκάτοχος αὐτοῦ κ. Κροκιδᾶς, καὶ τοιαύτην τὴν ἐνθυμεῖται κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην καὶ ὁ πρῶην βιβλιοφύλαξ κ. Χρυσικόπουλος· ἐγὼ δὲ περιορι-

ζόμενος, καθ' ἣν ἔλαβον ἐντολήν, εἰς τὰς ἐγγράφους μόνον ἀποδείξει παρατηρῶ ὅτι, ὡς προκύπτει ἐκ τοῦ βιβλίου τοῦ δανεισμοῦ, ἀπὸ τῆς ἐφορείας τοῦ κ. Μελετοπούλου ἤρξατο ἡ ἀνά δεκάδας τόμων καὶ ἐπὶ ὀλοκλήρους ἑξαμηνίας περιπλάνησις τοῦ περιοδικοῦ τούτου εἰς παντοίας χεῖρας καὶ μάλιστα γυναικείας. Οὐ μόνον δὲ ἐδανείζοντο τὰ τεύχη ἀφειδῶς, ἀλλὰ καὶ πολλάκις ἄνευ ἀποδείξεως τῆς παραμικρᾶς. Οὕτως ἀναποδείκτως δανεισθέντα τόμον ἀνέκτησε καὶ ἀπέδωκε τῇ εὐγνωμονούσῃ Βιβλιοθήκῃ ὁ κ. Ἀνδ. Δ., ἕτερον τόμον ἐδάνεισε πέρυσιν ἄνευ ἀποδείξεως ὁ ὑπὸ τοῦ κ. Ἰ. ἀπολυθεὶς κλητῆρ τῷ κ. Ἀρ. Π..., ὡς προκύπτει ἐκ τῆς κατατεθείσης ἐν τοῖς ἀρχείοις ἐπιστολῆς αὐτοῦ, δι' ἧς δηλοῖ ὅτι ἀπολέσας τὸν ἀναποδείκτως ληφθέντα τοῦτον τόμον σκοπεύει ν' ἀποζημιώσῃ τὴν Βιβλιοθήκην, ἂν δὲν τὸν ἀνεύρη. Ὁ αὐτὸς κλητῆρ ἠκρωτηρίασε τὸ παρελθὸν ἔτος τὴν τέως ἀκεραίαν «Πανδώραν*» λαβὼν παρὰ τοῦ κ. Στουραίτου ἐνώπιον ὑπαλλήλου τῆς Βιβλιοθήκης τὸ ὀρισθὲν ποσόν, ὅπως ἀντικατασταθῇ ὁ ἀπολεσθεὶς τόμος δι' ἄλλου προσφερομένου εἰς ἀγορὰν καὶ σφετερισθεὶς τὰ χρήματα ταῦτα, ὡς προκύπτει ἐκ τῆς ἐν τοῖς ἀρχείοις πρὸς τὸν κ. Ἰ. ἐπιστολῆς τοῦ ρηθέντος.

* Ἡ συλλογὴ τῆς «Πανδώρας» συνεπληρώθη ἐπὶ τῆς ἐφορείας τοῦ κ. Ροΐδου ἐκ δωρεᾶς.

κ. Στουραίτου. Οὐ μόνον δὲ τούτους ἀλλὰ καὶ ἄλλους ἔλαβε καὶ ἀπώλεσε τόμους ὁ πλειστάκις καταγγελλεὶς τῷ ἀξιοτίμῳ κ. Μελετοπούλῳ οὗτος κλητῆρ. Ὡς ἐκ τούτου ἡ ἀξίωσις τοῦ κ. Ἐφόρου ὅτι διὰ τὸν ἀκρωτηριασμόν τῶν περιοδικῶν «οὐδεμίαν ὑπέχει εὐθύνην» φαίνεται ἡμῖν κατὰ τι ὑπερβολικὴ, ἂν μάλιστα δὲν ἀνευρέθησαν μέχρι τοῦδε τὰ ἐλλείποντα φύλλα τῆς τακτικῶς ὑπ' αὐτοῦ ἀποκομιζομένης ἐκ τῆς Βιβλιοθήκης ἐφημερίδος «Débats», εἰς ἣν ἤρξατο ἀπὸ τῆς ἐφορείας του καὶ τῇ προτάσει αὐτοῦ ἡ συνδρομὴ.

Σελ. Φυλλ. 20. «Ἡ Πατρολογία τοῦ Migne οὐδέποτε ὑπέστη ἀκρωτηριασμόν· τούτου δὲ μάρτυς εἶναι οὐ μόνον τὸ δελτίον, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὁ τότε βιβλιοπώλης κ. Πετρόης, ὁμολογῶν ὅτι οἱ πέντε ἐλλείποντες τόμοι οὐδέποτε εἰσῆλθον εἰς τὴν Βιβλιοθήκην, διότι ὅτε ὑπὸ τοῦ κ. Κόμνου εἶχε παραγγελθῆ αὐτῷ ἡ προμήθεια, ὑπῆρξεν ἀδύνατον νὰ εὐρεθῶσιν οἱ πέντε ἐκεῖνοι τόμοι, καθὸ πυρποληθέντος τοῦ ἐκτυπώσαντος αὐτὴν τυπογραφείου».

Πολὺ φοβούμεθα μὴ τὰ ἀνωτέρω ἔγραψεν ὁ κ. Ἐφορος ἐπὶ τῇ βάσει ἡμαρτημένων πληροφοριῶν· καθότι ἱκανὰ πρὸς τῆς ἐφορείας τοῦ κ. Κόμνου ἔτη ὑπῆρχε πλήρης ἡ ἑλληνικὴ «Πατρολογία» τοῦ Migne, προερχομένη ἐκ τῆς Βιβλιοθήκης τοῦ Πανεπιστημίου. Πλήρη μετεχειρίσθη αὐτὴν ἐν ἔτει 1866 ὁ κ. Ἰ., καὶ τοιαύτην τὴν ἐνθυμοῦνται ὅ,τε

βιβλιοφύλαξ τῆς Βουλῆς κ. Πολίτης καὶ ὁ πρῶν τῆς Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης κ. Χρυσικόπουλος. Ὅπως δὴποτε οὐχὶ κατὰ πέντε ἀλλὰ κατὰ δεκατέσσαρας τόμους εὐρέθη αὕτη κατὰ τὴν γενομένην ἐξέλεξιν ἐλλιπής.

Σελ. Φυλλ. 35. «Ἀλλὰ καὶ χίλιοι ἂν ἦναι οἱ καθυστεροῦντες τόμοι, τί ἐκ τούτου τὸ κακόν, ἀφοῦ μάλιστα κατὰ τὸ ἄρθρον 11 τοῦ περὶ Βιβλιοθήκης διατάγματος ἠδύναντο μόνοι οἱ καθηγηταὶ τοῦ Πανεπιστημίου καὶ τῶν Γυμνασίων νὰ ἔχωσι δανεισθῆ τὸν ἀριθμὸν αὐτὸν τῶν τόμων;»

Τὸ ἐκ τούτου κακὸν εἶναι ὅτι τὸ ἄρθρον 11 ὡς καὶ πάντα τὰ λοιπὰ ἄρθρα τοῦ νόμου κατεπατοῦντο ἀναφανδὸν ἐπὶ τῆς ἐφορείας τοῦ ἀξιότιμου κ. Μελετοπούλου, καὶ οὐχὶ μόνοι οἱ ῥηθέντες καθηγηταί, ἀλλ' ὁ τυχὼν ἐλάμβανε βιβλία ἀνευ ἐγγυήσεως οὐδεμιᾶς καὶ ἀπεκόμιζεν αὐτὰ εἰς τὰς ἐπαρχίας, ὡς προκύπτει ἐκ τοῦ ὑπ' ὄψιν μου διὰ τῶν σημάτων τῆς Βιβλιοθήκης ἐσφραγισμένου ἀντιγράφου τοῦ βιβλίου τοῦ δανεισμοῦ.

Σελ. Φυλλ. 35. «Ἐὰν εἰς καθηγητὰς τοῦ Πανεπιστημίου ἐδόθησαν ἐνίοτε πλείονες τῶν δέκα τόμων ἢ εἰς πρόσωπα ἄλλως γνωστὰ ἐδόθησαν βιβλία ἀνευ τῆς δεούσης ἐγγυήσεως, τοῦτο ἐγένετο ἐκ σφάλματος τοῦ πρῶν ἐπὶ τοῦ δανεισμοῦ ὑπαλλήλου, διότι εἶχε τοῦτο αὐστηρῶς παρ' ἡμῶν ἀπαγορευθῆ.»

Τὸ σφάλμα τοῦ ὑπαλλήλου τούτου ὑπῆρξε

πολὺ βαρύτερον ἢ ὅσον ὁ κ. Ἐφορος τὸ νομίζει· διότι ὡς προκύπτει ἐκ τοῦ ἀντιγράφου τοῦ δανειστικοῦ βιβλίου, οὐχὶ εἰς καθηγητὰς τοῦ Πανεπιστημίου πλείονες τῶν δέκα ἀλλ' εἰς ἀπλοῦς φοιτητὰς ἐδίδοντο πλείονες τῶν εἴκοσι τόμων· τὰ δὲ μὴ δεόμενα ἐγγυήσεως γνωστὰ πρόσωπα ἦσαν τοσοῦτον δυσεῦρετα, ὥστε ἱκανῶν ἐκ τούτων μάτην ἐμόχθησεν ἡ ἀστυνομία ὅπως ἀνακαλύψῃ τὴν φωλεάν. Ὅντως δὲ ἀξία θαυμασμοῦ εἶναι ἡ ἀφέλεια, μεθ' ἧς ὁ ἀξιότιμος κ. Μελετόπουλος ὁμολογεῖ, ὅτι ἐπὶ ὀλόκληρον διαιτίαν παρέβαινε ὁ ὑπάλληλος οὗτος τὴν αὐστηρὰν αὐτοῦ ἀπαγόρευσιν χωρὶς νὰ ἔχη ὁ κ. Ἐφορος εἶδησιν περὶ τούτου κάμμιαν.

Σελ. Φυλλ. 35. «Οὐδεμία ὄμως βλάβη ἐκ τούτου ἐγένετο εἰς τὴν Βιβλιοθήκην, διότι πάντα τὰ βιβλία ταῦτα ἀπεδόθησαν.»

Τὸ ἀνωτέρω πάντα εἶνα μέγα.... μεγάλη δηλ. ἀνακρίβεια· μάρτυς δὲ τούτου λίαν ἀξιόπιστος φαίνεται μοι ὁ ἀξιότιμος κ. Μελετόπουλος, ὁ γράφων ἐν σελ. 44 τοῦ αὐτοῦ φυλλαδίου. «Ἀνέκτησα τὰ ἐξ ἑβδομα τῶν ὑπ' ἐμοῦ δανεισθέντων βιβλίων» καὶ οὐδεμίαν παρέχων παρήγορον πληροφορίαν περὶ τῆς τύχης τοῦ ἀπομένοντος ἐβδόμου.

Σελ. Φυλλ. 36. «Ἐπὶ τῆς ἐφορείας τοῦ αὐστηροῦ ἡμῶν ἐπικριτοῦ ἐδανείσθησαν εἰς πολλοὺς καὶ μάλιστα ἀλλοδαποὺς βιβλία ἀνευ τῆς

δεούσης ἐγγυήσεως, ὡς ἀποδεικνύουσιν αἱ ὑπάρχουσαι ἔτι τεσσάρων ἐξ αὐτῶν ἀποδείξεις».

Ἡ ἀντίθεσις ἐν τῇ ἀνωτέρω φράσει μεταξύ τῶν πολλῶν καὶ τεσσάρων φαίνεται ἡμῖν ὄντως θαυμαστή. Μέγιστος δὲ καὶ ἴσως ὑπερβολικὸς ἀπονέμεται εἰς τὴν διαχείρισιν τοῦ κ. Ροΐδου ἔπαινος ὑπὸ τοῦ ἀξιότιμου κ. Μελετοπούλου, ὁμολογοῦντος, ὅτι οὕτω καλῶς ἐξετίμα ὁ προκάτοχος αὐτοῦ τὸ ποῖόν τῶν προσερχομένων εἰς τὸ δανειστήριον, ὥστε τέσσαρες μόνοι εὐρέθησαν μεταξύ αὐτῶν καθυστεροῦντες, ἐνῶ ληγούσης τῆς ἐφορείας τοῦ κ. Μελετοπούλου καθυστεροῦντο ὑπερχίλιοι τόμοι, ὡς μαρτυρεῖ τὸ ἐπίσημον ὑπ' ὄψιν μου ἀντίγραφον τοῦ δανειστικοῦ βιβλίου ἢ καὶ ἑξακόσιοι πενήκοντα, ὡς ἰσχυρίζεται ὁ ἀξιότιμος κ. Μελετόπουλος, ἀπαιτῶν νὰ πιστευθῇ ἀναποδείκτως.

Σελ. Φυλλ. 47. «Οὔτε τὸ γράμμα οὔτε τὸ πνεῦμα τοῦ διατάγματος ἀποκλείουσι τὸν δανεισμὸν τῶν λεξικῶν· διότι ἐν ἄρθρῳ 15 τὸ πρὸς Βιβλιοθήκης διάταγμα ὀρίζει ὅτι «δὲν δανείζονται λεξικά, ὧν ἔχουσι χρεῖαν πολλοί», ἐξ οὗ καταφαίνεται ὅτι ὧν δὲν ἔχουσι χρεῖαν πολλοὶ δύναται νὰ γείνη δανεισμός».

Ἐνταῦθα ὁ κ. Ἐφορος ἐνόμισε σκόπιμον νὰ παραποιήσῃ τὸ κείμενον τοῦ νόμου. Τοῦτο δὲν λέγει «ὅτι δὲν δανείζονται λεξικά, ὧν ἔχουσι χρεῖαν πολλοί», ἐπιτρέπον οὕτω τὴν ἐρμη-

νειαν, καθ' ἣν δύνανται νὰ δανεισθῶσι λεξικά, ὧν ἔχουσι χρεῖαν ὀλίγοι, ἀλλὰ ὅτι: «δὲν δανείζονται λεξικά καὶ ἄλλα βιβλία, ὧν ἔχουσι χρεῖαν πολλοί». Καὶ τῶν μὲν ἄλλων βιβλίων, ὧν ἔχουσι χρεῖαν πολλοί, ἀφίνεται εἰς τὴν ἐκτίμησιν τοῦ κ. Ἐφόρου ὁ ὀρισμός, ἀφοῦ δὲν λέγει ὁ νόμος τίνα εἰσὶ ταῦτα, τὴν ἔξοδον ὅμως ἐκ τῆς Βιβλιοθήκης τῶν λεξικῶν οὕτω σαφῶς καὶ ἀναμφισβητήτως ἀπαγορεύει τὸ κείμενον τοῦ νόμου, ὥστε ἡναγκάσθη ὁ ἀξιότιμος κ. Μελετόπουλος νὰ κατατάξῃ τὴν παραχάραξιν μεταξύ τῶν θεμιτῶν ἀπολογίας ἡμεῶν.

Σελ. Φυλλ. 48. «Ἐδανείσθη ἐπὶ τινὰς ἡμέρας τὸ λεξικὸν τοῦ Ἐρρίκου Στεφάνου εἰς τὸν ὑφηγητὴν κ. Λάμπρον».

Δὲν ἐνθυμοῦμαι ἂν ἐδανείσθη καὶ εἰς τὸν κ. Λάμπρον τὸ λεξικὸν τοῦτο ἐπὶ τινὰς ἡμέρας, ἐκ τοῦ ὑπ' ὄψιν μου ὅμως ἐπισήμου ἀντιγράφου τοῦ δανειστικοῦ βιβλίου προκύπτει ὅτι τὸν Ἐρρίκον Στέφανον κατεῖχεν ὁ κ. Π. . . ., οὔτε καθηγητὴς ὧν τοῦ Πανεπιστημίου οὔτε ὑφηγητὴς, ἐπὶ ἑπτὰ ὅλους μῆνας, ἤτοι μέχρι οὗ ἀνέκτησεν αὐτὸ ὁ διάδοχος τοῦ ἀξιότιμου κ. Μελετοπούλου.

Σελ. Φυλλ. 48. «Δυνάμεθα νὰ βεβαιώσωμεν ὅτι ἅπαντα ταῦτα τὰ λεξικά ἀπεδόθησαν εἰς τὴν Βιβλιοθήκην».

Τὸ ἅπαντα ταῦτα ἀναφέρεται πιθανῶς εἰς

τὰ ἐν τῷ φυλλαδίῳ τοῦ ἀξιότιμου κ. Μελετοπούλου μνημονευόμενα, ἀλλ' οὐχὶ βεβαίως καὶ εἰς ἅπαντα τὰ ἐπὶ τῆς ἐφορείας αὐτοῦ παρανόμως δανεισθέντα, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἐμνημονεύοντο ἐν τῇ ἐκθέσει τοῦ κ. 'Ρ. ὡς ἀπολωλότα τὸ τοῦ Smith, τὸ «'Ονομαστικὸν» τοῦ Πολυδεύκου καὶ ἱκανὰ πολύτομα ἀκρωτηριασθέντα.

Σελ. Φυλλ. 41. «Τούτου ἕνεκα φρονῶ, ὅτι τὰ περὶ δανεισμοῦ ἄρθρα τοῦ νόμου πρέπει νὰ μεταρρυθμισθῶσιν οὐσιωδῶς, εἴτε ζητούμενων ἐγγυήσεων οὐσιωδεστέρων ἀπὸ τῶν δανειζομένων, εἴτε περιοριζομένων τῶν κατηγοριῶν ἐκείνων τῶν προσώπων, ἅτινα δύνανται νὰ δανεισθῶσι βιβλία».

Ταῦτα ἔγραφεν ὁ ἀξιότιμος κ. Μελετόπουλος τῷ 1878 ἐν ἐκθέσει αὐτοῦ πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον, καὶ ἐπαναλαμβάνει ἐν τῷ φυλλαδίῳ ὡς δικαιολογίαν· λησμονεῖ δὲ μόνον νὰ ἐξηγήσῃ ἡμῖν πῶς, ἐνῶ ἐζήτει νὰ περιορισθῶσιν αἱ κατηγορίαι τῶν δανειζομένων, καὶ ἐγγυήσεις παρ' αὐτῶν οὐσιωδεστέρας, ἐπολλαπλασίαζεν ἀφ' ἑτέρου αὐθαιρέτως τὰς κατηγορίας ταύτας καὶ οὐδὲ τὰς ὑπὸ τοῦ νόμου ὀριζομένας ἐγγυήσεις ἐφρόντιζε ν' ἀπαιτήσῃ.

Σελ. Φυλλ. 43. «Οὐδέποτε ἐπιστεύσαμεν τοιαῦτα προτείνοντες (τοὺς ἀνωτέρω δηλ. περιορισμοὺς) ὅτι ἦτον ἐπιτετραμμένος ἡμῖν ὁ αὐθαίρετος περιορισμὸς τοῦ δανεισμοῦ».

Οὐδεὶς ἐκατηγόρησε τὸν ἀξιότιμον κ. Μελετό-

πουλον ὡς μὴ παραβάντα τὸν νόμον πρὸς αὐθαίρετον περιορισμὸν τῆς ἐκ τοῦ δανεισμοῦ ζημίας, ἀλλ' ὡς τριπλασιάσαντα τὴν ζημίαν ταύτην δι' αὐθαίρετου παραβάσεως πάντων τῶν ἐπιβαλλομένων ὑπὸ τοῦ νόμου περιορισμῶν.

Σελ. Φυλλ. 44. «Οὐδέποτε ἐφαντάσθημεν διὰ τυπικῆς σχολαστικότητος περὶ τὰς προθεσμίας νὰ καταστήσωμεν ἀπρόσιτον καὶ ἄχρηστον τὴν Βιβλιοθήκην ὡς ὁ ἡμέτερος διάδοχος».

Ἡ παρὰ τοῦ κ. 'Ρ. τήρησις τῶν διατάξεων τοῦ νόμου ὀνομάζεται ἐνταῦθα τυπικὴ σχολαστικότης καθιστῶσα ἀπρόσιτον καὶ ἄχρηστον τὴν Βιβλιοθήκην, ἀνωτέρω δὲ ἐζητεῖτο ἢ ἐπὶ τὸ αὐστηρότερον μεταρρυθμίσις τοῦ αὐτοῦ νόμου πρὸς περιφρούρησιν τῆς περιουσίας αὐτῆς. Οὕτω κατὰ τὴν γνώμην τοῦ ἀξιότιμου κ. Μελετοπούλου ὁ νόμος οὗτος πρέπει συγχρόνως νὰ τροποποιηθῇ ὡς καθ' ὑπερβολὴν ἐλευθέριος καὶ νὰ παραβαίνηται ὡς ὑπὲρ τὸ μέτρον αὐστηρός. Δύσκολον φαίνεται ἡμῖν νὰ συνδυασθῶσιν αἱ δύο αὗται ἀπαιτήσεις, ἐκτὸς ἂν ὁ ἐκφράζων αὐτάς φρονεῖ ὅτι ὅπως τῶν σταφυλῶν οὕτω καὶ τῶν νόμων προορισμὸς εἶναι τὸ νὰ καταπατῶνται. Ταῦτα νομιζόμεν ἱκανὰ πρὸς πλήρη ἐκτίμησιν οὐ μόνον τῆς ἀξίας τῶν ἐνοστάσεων κατὰ τῆς μομφῆς ἐπὶ ἀυστολίῳ παραβάσει πάντων τῶν περὶ δανεισμοῦ ἄρθρων τοῦ νόμου, ἀλλὰ καὶ τῆς διαλεκτικῆς δεινότητος τοῦ ἀξιότιμου κ. Μελετοπούλου.

Σελ. Φυλλ. 49. «Τὸ κυριώτατον ἔργον ὅπως γνωσθῆ ἀκριβῶς ἢ περιουσία τῆς Βιβλιοθήκης εἶναι ἢ ἐξέλεγξις τῶν ὑπαρχόντων ἀτελῶν κινητῶν καταλόγων».

Τὴν ἀνωτέρω περικοπὴν παραθέτει ὁ κ. Μελετόπουλος ἐκ τῆς πρώτης αὐτοῦ ἐκθέσεως πρὸς τὸ ὑπουργεῖον, προσθέτων ὅτι ἐν τῇ δευτέρᾳ αὐτοῦ ἐκθέσει «ποιεῖται λόγον περὶ τῆς γενομένης τότε ἀρχῆς ἐξελέγεως τοῦ καταλόγου». Ταῦτα δὲ ἀναφέρει ἐν τῷ φυλλαδίῳ ὅπως ἀποδείξη ἀνήκουσαν αὐτῷ τὴν πρωτοβουλίαν πρὸς σύνταξιν καταλόγου. Πολὺ ὅμως φοβούμεθα ὅτι ἐκ τῶν ἀνωτέρω δύο περικοπῶν οὐδὲν ἄλλο ἀποδεικνύεται εἰμὴ μόνον, ὅτι ἀπολύτως ἀδύνατον εἶναι νὰ κατορθωθῆ τὸ ἔργον, διότι ἀφοῦ δύο ὅλα ἔτη μόλις ἤρκεσαν τῷ κ. Ἐφόρῳ πρὸς ἀρχὴν ἐξελέγεως τῶν δελτίων, οὐδὲ πενήκοντα φαίνονται ἱκανὰ πρὸς σύνταξιν καταλόγου.

Σελ. Φυλλ. 52. «Καὶ εἶχον μὲν ἐκφρασθῆ ὑπόνοιαι ὑπεξαιρέσεως βιβλίων κατὰ τοῦ κλητῆρος ἐκείνου (τοῦ ἀπολυθέντος δηλ. ὑπὸ τοῦ κ. Ροΐδου) ἀλλ' ἡμεῖς δὲν ἐνομίσαμεν ἐπιτετραμμένον ἐπὶ ἀπλῇ ὑπονοίᾳ ν' ἀπολύσωμεν αὐτόν».

Ὁ ἀξιότιμος κ. Μελετόπουλος, ἂν δὲν ὑποτεθῆ ἀγνοῶν τὰ συμβαίνοντα ἐν τῇ Βιβλιοθήκῃ, λησμονεῖ, ὅτι πλὴν τῶν ὑπονοιῶν ὑπῆρχον καὶ ψηλαφηταὶ ἀποδείξεις κατὰ τοῦ κλητῆρος ἐκείνου, ὡς σφετερισθέντος δημόσια χρήματα, ἀκρωτηριά-

σαντος διὰ δανεισμοῦ ἄνευ ἀποδείξεως περιοδικά, καὶ κατακρατήσαντος βιβλία ἐπιστραφέντα αὐτῷ παρ' ὀφειλετῶν καὶ ἰδίως παρὰ τοῦ κ. Φρεαρίτου.

Σελ. Φυλλ. 81. «Ὁ κ. Ρ. ἀπέδωκεν αὐθαίρετως ἀπόδειξιν ἄνευ ἀποδόσεως βιβλίων πρὸς τὸν κ. Στουραίτην».

Ἄν ὁ κ. Ρ. δὲν εἶχεν ἀπαγορεύσει ἡμῖν πᾶσαν βαρεῖαν λέξιν, ἠθέλομεν ἔχει ἐνταῦθα εὐλογον ἀφορμὴν πρὸς χρῆσιν τῶν βαρυτάτων. Συμμορφούμενοι τῇ ἀπαγορεύσει ἐκείνη περιοριζόμεθα νὰ παρατηρήσωμεν τῷ ἀξιότιμῳ κ. Μελετοπούλῳ, ὅτι τὴν ἀπόδειξιν ἐκείνην ἐπέστρεψεν ὁ κ. Ρ. τῷ κ. Στουραίτῃ, ἀφοῦ οὗτος ἐδήλωσεν ἐγγράφως καὶ ἀπέδειξε διὰ τῆς μαρτυρίας τῶν ὑπαλλήλων τῆς Βιβλιοθήκης, καὶ ἰδίως τοῦ Βιβλιοφύλακος κ. Δέφνερ καὶ τοῦ βοηθοῦ κ. Λογοθέτου, ὅτι τὴν ὀρισθεῖσαν ἀποζημίωσιν διὰ τὸν ἀπολεσθέντα ὑπ' αὐτοῦ τόμον τῆς «Πανδώρας» ἐπλήρωσεν ἐνώπιον μαρτύρων εἰς τὸν σφετερισθέντα τὰ χρήματα ταῦτα κλητῆρα, αὐτὸν ἐκεῖνον, ὃν ὁ ἀξιότιμος κ. Μελετόπουλος, εἴτε ἐν γνώσει εἴτε ἐν ἀγνοίᾳ τῶν διατρεχόντων, ὅπως ἀγαπᾷ, διετήρει οὐ μόνον κλητῆρα τῆς Βιβλιοθήκης ἀλλὰ καὶ ὀψωνιστὴν αὐτοῦ καὶ προσωπικὸν ὑπηρετὴν*. Κατὰ τι δὲ ἀδικον ἦτο ν' ἀναγκάζωνται οἱ ἄνθρωποι ἕνεκα

* Τοῦτο τοῦλάχιστον ἐβεβαίωσαν τῷ κ. Ρ. ἕ,τε σήμερον καὶ ὁ πρῶην βιβλιοφύλαξ κ. Χρυσικόπουλος.

τῆς ἐξαιρετικῆς τοῦ κ. Ἐφόρου πρὸς τὸν κλητῆρα τοῦτον εὐνοίας ν' ἀποζημιῶσι δις τὴν Βιβλιοθήκην*. Λυποῦμαι ὀλοψύχως ὅτι τοιαῦτα μὲ ἀναγκάζει ν' ἀνακινήσω δυσάρεστα ἢ τὰ ὄρια ὑπερβαίνουσα τοῦ πιστευτοῦ ἀπολογητικῆ τοῦ ἀξιοτίμου κ. Μελετοπούλου ἀδεξιότης.

Σελ. Φυλλ. 21. «Μόνον ὁ συντάκτης τῆς ἐκθέσεως ταύτης ἠδύνατο νὰ βεβαιώσῃ ὅτι σκώληκες καὶ σῆψις ἐνέμοντο τὰ ἐν τῇ ἀποθήκῃ βιβλία».

Ὁ ἀξιοτίμος κ. Ἐφορος οὐδὲν ὡς φαίνεται γνωρίζει περὶ τῆς γενομένης πρὸ τριετίας καταγγελίας κατὰ τοῦ βιβλιοφύλακος, ὡς ἐξαγαγόντος ἐκ τῆς ἀποθήκης πλήρη κάρρα βιβλίων καὶ τῆς ἀπολογίας αὐτοῦ, καθ' ἣν τὰ βιβλία ταῦτα ἐξήχθησαν ὡς σεσηπότα ἐκ τῆς ὑγρασίας, ὅπως προληφθῆ ἢ μετάδοσις τοῦ μολύσματος καὶ εἰς τοὺς ὑγιαίνοντας τόμους. Τὰ περὶ τῆς καταστάσεως τῆς ἀποθήκης δύναται νὰ ἀνεύρῃ ἐν τῇ ἐκθέσει τοῦ τότε ἐφορεύοντος κ. Δέφνερ· ἂν δὲ εὐδοκῆσῃ νὰ καταβῆ εἰς τὸ ὑπόγειον τοῦτο θέλει λυπηθῆ, πιστεύομεν, βλέπων μεταξὺ ἄλλων τὴν βαρῦτιμον εἰκονογραφικὴν συλλογὴν τοῦ Γρονόβιου εὐθρυπτον καὶ κατεσπιλωμένην ἐκ τῆς μακρᾶς διαμονῆς ἐν λουτρῷ βορβόρου.

Σελ. Φυλλ. 53. «Μόνον ταπεινὴ ἐμπάθεια ἠδύ-

* Ὡς ἤδη εἶπον ἀνωτέρω ἢ οὕτω ἀκρωτηριασθεῖσα »Πανδώρα» συνεπληρώθη διὰ δωρεᾶς.

νατο νὰ θεωρήσῃ ὡς ἀμάρτημα ὅτι ἐδόθη εἰς πτωχὸν ἀλλὰ τίμιον τεχνίτην ἀριθμὸς τις τόμων πρὸς βιβλιοδεσίαν, διότι ἤτό ποτε διανομεὺς ἐφημερίδος παρ' ἡμῶν δημοσιευομένης».

Ἄνευ τοῦ ἐλαχίστου ἴχνους ἐμπαθείας ἠδύνατο νὰ εὐρεθῆ ἄτοπος ἢ παροχὴ πλείστων τόμων πρὸς δέσιμον εἰς τὸν κατακρατοῦντα τὰ βιβλία ἀπὸ ὀκταμηνίας ἀνθρωπον τοῦτον, οὐχὶ διότι ἦτο πρῶην διανομεὺς τῆς «Πολιτείας», ἀλλὰ διότι δὲν ἦτο βιβλιοδέτης.

Σελ. Φυλλ. 59. «Καυχᾶται ὁ πρῶην Ἐφορος ὅτι οὐδ' ὀβολὸν ἐδαπάνησεν ἐκ τοῦ εἰσοδήματος τῶν Ἰωνιδῶν, ἀλλὰ καὶ πάλιν ἐπισήμως ψεύδεται, διότι ἐπλήρωσε τῷ Βίλμπεργ δρ. 1029 δι' ἀγορὰν βιβλίων».

Τὰ ἐν λόγῳ βιβλία εὐρεν ἀναλαμβάνων τὰ καθήκοντα αὐτοῦ ὁ κ. Ρ., ἀπὸ ἱκανοῦ ἤδη χρόνου παραληφθέντα ὑπὸ τῆς Βιβλιοθήκης, ὑπ' ὅψιν μου δ' ἔχω σημείωσιν τοῦ κ. Δέφνερ φέρουσιν: «τῷ κ. Βίλμπεργ διὰ βιβλία ἐγκεκριμένα δρ. 1029». Ἄδικος λοιπὸν φαίνεται ἢ ἀνωτέρω μομφὴ τοῦ ἀξιοτίμου κ. Μελετοπούλου, ἐκτὸς μόνον ἂν ὑποτεθῆ ὅτι, ὅπως ἐκ σφάλματος τῶν ὑπαλλήλων ἐξήρχοντο, ὡς ἀνωτέρω ἀπολογούμενος λέγει, ἐν ἀγνοίᾳ τοῦ κ. Ἐφόρου τὰ βιβλία, οὕτω καὶ ἐν ἀγνοίᾳ αὐτοῦ εἰσήρχοντο εἰς τὴν Βιβλιοθήκην.

Σελ. Φυλλ. 18. «Κατὰ τὴν δημιουργουμένην ὑπὸ τοῦ κ. Ρ. πρωτοφανῆ θεωρίαν τὰ ἱατρικὰ

συγγράμματα «μετὰ μίαν πενταετίαν ἀποβαίνουσιν ἄχρηστα».

Τὴν ἀνωτέρω πρωτοφανῆ θεωρίαν δὲν ἐδημιούργησεν ὁ κ. 'Ρ., ἀλλ' αὐτὸς ὁ ἀξιοτίμος κ. Μελετόπουλος, ὁ παραθέσας μεταξὺ εἰσαγωγικῶν, ὡς δῆθεν αὐτολεξεῖ ληφθεῖσαν, φράσιν οὐδαμοῦ ὑπάρχουσαν, ἀπαραλλάκτως ὡς ἀνωτέρω ἐν σελ. 47 ὑποκατέστησεν εἰς τὸ ἄρθρον τοῦ νόμου ἴδιον ἄρθρον, ἐπιτρέπον τὸν δανεισμὸν παντὸς λεξικοῦ.

Σελ. Φυλλ. 29. «Χλευάζει ὁ κ. 'Ρ. τὴν ἐν τῷ φιλοσοφικῷ τμήματι κατὰταξιν τῆς Ὑπνερωτομαχίας τοῦ Πολιφίλου, τῆς Φυσιογνωμονικῆς τοῦ Λαβατέρου, τοῦ Μιραβῶ, κτλ».

Ὁ κ. 'Ρ. ἐν μόνον πρᾶγμα κυρίως ἐχλεύασε, τὴν ἀξίωσιν τῶν ἰσχυριζομένων ὅτι εἶναι σήμερον ἡ Ἐθνικὴ Βιβλιοθήκη ἐπιστημονικῶς καθ' ὕλην διατεταγμένη. Ἄν εἶχεν οὕτω, ἡ Ὑπνερωτομαχία τοῦ καλογήρου Πολιφίλου, οὐδὲν ἄλλο οὔσα ἢ μυθιστορικὴ πραγματεία περὶ ζητημάτων σχετικῶν τῇ καλλιτεχνίᾳ, ἤθελε καταταχθῆ ἀγχι ἐν τῷ φιλοσοφικῷ τμήματι, ἀλλ' ὅπου εὐρίσκειται ἡ γαλλικὴ αὐτῆς μετάφρασις ὀρθῶς τεταγμένη. Τὸ Δοκίμιον περὶ Δεσποτισμοῦ τοῦ Μιραβῶ ἀνήκει ἀναμφισβητήτως εἰς τὴν θήκην τοῦ φυσικοῦ δικαίου ἐν τῇ αἰθούσῃ τῶν πολιτικῶν ἐπιστημῶν, ὅπως τὸ μυθιστόρημα Jerome Paturot εἰς τὴν τῆς ἐλαφρᾶς φιλολογίας· τὸ δὲ περὶ Χαμαιτυπίων σύγγραμμα τοῦ μέλους τῆς ἰατρικῆς

ἀκαδημίας Parent-Duchatélet ἔχει τόσα μόνον δικαιώματα παρουσίας ἐν τῷ τμήματι τῆς ἰατρικῆς, ὅσα καὶ νομαρχιακὸν ἔγγραφον ἢ τὸ ἀνά χειρας περὶ Βιβλιοθήκης φυλλάδιον τοῦ ἀξιοτίμου κ. Μελετοπούλου, καίτοι ὄντος κάκεινου, ἂν δὲν ἀπατώμεθα, καὶ ἱατροῦ.

Σελ. Φύλλ. 80. «Ἡ αὐθαίρετος (παρὰ τοῦ κ. 'Ρ.) ἐπὶ πεντήκοντα ἡμέρας κλεῖσις τῆς Βιβλιοθήκης».

Ὁ ἀξιοτίμος κ. Μελετόπουλος μέμφεται συγχρόνως ἐν μὲν σελ. 80 τὸν κ. Ροῖδην ὡς ἀνευ ἄδειας κλείσαντα τὴν Βιβλιοθήκην, ἐν δὲ σελ. 87 τὸν κ. Μαυροκορδάτον ὡς δώσαντα τοιαύτην ἄδειαν εἰς τὸν κ. Ροῖδην*».

Σελ. Φυλλ. 53. «Ἀντὶ ἐνὸς βιβλίου Εἰσαγωγῆς ὑπῆρχον τέσσαρα τοιαῦτα».

Ἀληθέστατον τοῦτο, δεόμενον ὁμῶς τῆς ἐπεξηγήσεως, ὅτι ἀπὸ ἱκανῶν ἤδη ἐτῶν οὐδὲν ἐνεγράφετο ἐν αὐτοῖς τῶν ἀγοραζομένων βιβλίων, ὡς δύναται τις ἐκ τοῦ προχείρου νὰ πεισθῆ ρίπτων τὸ βλέμμα ἐπὶ τῶν παρθένων φύλλων.

Σελ. Φυλλ. 61. «Ἐτόλμα (ὁ κ. 'Ρ.) νὰ γράψῃ περὶ ἀμελείας ἡμῶν περὶ τὰς ἀπαντήσεις».

Οὐδὲν ἄλλο ἔγραψεν ὁ κ. 'Ρ. ἐν τῇ ἐκθέσει

* Σημειωτέον ὅτι οὐδ' ἐφ' ἡμέραν μίαν ἐκλείσθη ἡ Βιβλιοθήκη ὑπὸ τοῦ κ. 'Ρ., καίτοι ἔχοντος τοιαύτην ἄδειαν, ἀλλὰ μόνον τὸ ἐν ἐκ τῶν δύο αὐτῆς ἀναγνωστηρίων.

του εἰμὴ μόνον ὅτι ἔλαβεν ἐξ Ἀγγλίας παράπονα ἐπὶ μὴ ἀπαντήσει εἰς ἀποστολὴν γενομένην πρὸ ἔτους, καὶ ἐπιστολὴν τῆς Ἀκαδημίας τοῦ Ἐδιμβούργου, δι' ἧς ἐζητεῖτο ἡ ἀποστολὴ ἐφημερίδος τινὸς πολιτικῆς, «ἀν δὲν δημοσιεύωνται ἐν Ἑλλάδι βιβλία ἢ περιοδικά». Κατὰ τούτων λοιπὸν ἔχει ὁ ἀξιότιμος κ. Ἐφορος εὐλογον δικαίωμα διαψεύσεως.

Σελ. Φυλλ. 61. «Σχέδια ἀπαντήσεως τοῦ κ. Ρ. εὐρήκαμεν μόνον δύο, ἀπλῶς δὲ σεσημειωμένην τὴν λέξιν «ἀπηντήσαμεν» ἐπὶ τῶν λοιπῶν».

Ὅπως περιττὸν ἐνόμιζεν ὁ κ. Ρ. νὰ παρακαταθέτῃ ὡς μνημεῖα ἐν τοῖς ἀρχείοις ἀντίγραφα τῶν ἐκάστοτε πεμπομένων ὑπ' αὐτοῦ στερεοτύπων σχεδὸν καὶ οὐδὲν περιεχόντων οὐσιῶδες εὐχαριστηρίων, ἀρκοῦσαν δὲ τὴν μνειάν τῆς ἀπαντήσεως ἐπὶ τῆς ῥάχεως τῆς τυχούσης τοιαύτης ἐπιστολῆς. Ἡ ἀπάντησις δι' ἐκάστου ταχυδρομείου εἰς τὰς λαμβανομένας ἐπιστολάς δὲν ἦτο ἐπὶ τῆς ἐφορείας τοῦ κ. Ρ. ἑκτακτόν τι ὅπως πρὶν καὶ ἐξαιρετικὸν γεγονός, ἀπαιτοῦν μακρὰν κυοφορίαν, σύνταξιν σχεδίων, ἀγορὰν ἰδιαιτέρων λεξικῶν, ἐνόχλησιν καθηγητῶν καὶ δημοσίευσιν τῆς ἀπαντήσεως διὰ τοῦ «Τηλεγράφου».

Σελ. Φυλλ. 81. «Τὸ ἄξιον σημειώσεως εἶναι ὅτι καὶ οἱ μὴ ἔχοντες τέκνα (ἔφοροι) καὶ οἱ μὴ φοβούμενοι ν' ἀποθάνωσι τῆς πείνης εἶναι προθυμότετοι νὰ τρέφωσι βοηθουμένους».

Ἄν ὁ ἀξιότιμος κ. Μελετόπουλος ἐννοῇ ὅτι ἐπεβλήθη τῷ κ. Ρ. ὡς βοηθούμενος ὁ Ξηράνας καὶ δελτιογραφῆσας ἀντὶ ἑκατὸν μόνον δραχμῶν πάντας τοὺς εἰς φύλλον καὶ ἱκανοὺς ἄλλους ἐν τῇ ἀποθήκῃ τόμους τελειόφοιτος τῆς φιλοσοφίας κ. Ν. Πεταλᾶς, δύναται ἐκ τοῦ προχείρου νὰ πεισθῇ ἐξετάζων τὸ ἀρχεῖον ὅτι τοῦ νέου τούτου οὐδὲ τὴν ὑπαρξίν ἐγνώριζεν ὁ κ. ὑπουργὸς τῆς παιδείας, ὥστε ἂν ὑποτεθῇ ἡ ἐκλογή ἀκατάλληλος, αὕτη εἶναι τοῦλάχιστον ὅλως ἄσχετος πρὸς τὸ ζήτημα τῆς τροφοδοσίας βοηθουμένων. Ὁ δ' ἕτερος βοηθὸς διωρίσθη τὴν προτεραίαν τῆς πώσεως τοῦ ὑπουργείου Τρικούπη, ὥστε χρονολογικῶς ἀδύνατον ἦτο εἰς τὸν κ. Ρ., ἀπολυθέντα διὰ διατάγματος ὑπογραφέντος τὴν 18 Ὀκτωβρίου, νὰ γνωρίζῃ ἂν εἰργάζετο ἢ ὄχι ὁ ὑπάλληλος ἐκεῖνος. Τὸ δὲ ὄντως ἐν πᾶσι τούτοις περιέργον εἶναι ὅτι τοιαύτην χορδὴν τολμᾷ νὰ θίξῃ ὁ ἀξιότιμος κ. Μελετόπουλος, ὁ πλὴν υἱοῦ βουλευτοῦ οὐδέποτε ἐργασθέντος ἐγκρίνων ἐφ' ἱκανοὺς μῆνας διὰ τῆς ὑπογραφῆς του τὴν μισθοδοσίαν ἀνεψιοῦ ὑπουργοῦ, ὅστις τὰ καθήκοντα βιβλιοφύλακος ἐξεπλήρονε διατρίβων ἐν Ἡλείᾳ.

Παραλείπων, καθ' ἣν ἔλαβον ἐντολήν, πᾶν ἐν τῷ φυλλαδίῳ δεόμενον πρὸς ἀναίρεσιν οἷας δήποτε συζητήσεως μεταβαίνω εἰς τὰ τῆς ἀγορᾶς τῶν βιβλίων.

Σελ. Φυλλ. 17. «Ὁ ὑποβληθεὶς ὑφ' ἡμῶν κα-

τάλογος ἦτο κατάλογος οὐχὶ πληρωμῆς ἀλλ' ἐγκρίσεως ἀγορᾶς τῶν βιβλίων».

Ὁ ἀξιότιμος κ. Μελετόπουλος φαίνεται λησμονῶν ὅτι ἐν τῇ ἐγκρίσει ταύτῃ ἀγορᾶς ἐνεκρίνετο συγχρόνως καὶ ἡ ἀντικρὺ ἐκάστου βιβλίου σημειομένη τιμὴ, ἀνθ' ἧς ἐπρόκειτο τοῦτο ν' ἀγορασθῆ· ὁ δὲ ὑποβαλλόμενος ἔπειτα πρὸς πληρωμὴν κατάλογος, οὐδὲν ἄλλο ὑπῆρξέ ποτε οὐδ' ἠδύνατο νὰ ἦναι ἡ ἀκριβὲς ἀντίγραφον τοῦ πρὸς ἐγκρίσιν ὑποβληθέντος, ὡς καταφαίνεται ἐκ τῶν κατατεθέντων ἐν τῇ ἀνακρίσει ἐπισήμων ἀντιγράφων ἀμφοτέρων. Δύσκολον δὲ ὅπως οὐκ ἀποβαίνει νὰ ἐννοήσῃ τις πῶς ἠδύνατο ἀντὶ ἄλλης μὲν τιμῆς νὰ ἐγκριθῆ ἡ ἀγορὰ καὶ ἀντὶ ἄλλης ἢ πληρωμῆς τοῦ βιβλίου. Ὅπως δὴποτε ἡ πρωτάκουστος αὕτη δικαιολογητικὴ διαστολὴ μεταξύ λογαριασμοῦ ἐγκρίσεως καὶ λογαριασμοῦ πληρωμῆς φαίνεται ἡμῖν ὅπως οὐκ ἀδύνατος καὶ εἰς τοὺς ἤδη ἐξοφληθέντας καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς ἐφορείας τοῦ ἀξιότιμου κ. Μελετοπούλου λογαριασμοῦ.

Σελ. Φυλλ. 66. «Τὸ γεγονός τοῦτο κινήθη νὰ μεταχειρισθῆ (ὁ κ. 'Ρ.) ὅπως προσέβαλε τὴν ἡμετέραν διαχείρισιν ὅτι ἐκ συμφώνου δῆθεν μετὰ τοῦ κ. Βίλμπεργ ἡ ἐκπτώσις τῶν 10 % ἐγένετο, ἀφοῦ προηγουμένως ἀνεβιάζετο ἡ τιμὴ τῶν βιβλίων κατὰ 25 % ὑπεράνω τῆς ἀπαιτούμενης ἐν τῷ αὐτῷ βιβλιοπωλείῳ παρὰ τοῦ τυχόντος ἀγοραστοῦ».

Ὁ μὲν τοιοῦτος ἀναβίβασμός τῆς τιμῆς τῶν βιβλίων εἶναι γεγονός ἀναμφισβήτητον, τὸ ὅποσον ὅ,τε κ. Βίλμπεργ καὶ ὁ κ. Ἐφορος ἀποδίδουσιν ἤδη εἰς στερεοτύπως ἐπαναληφθὲν λάθος, οὐδαμοῦ ὅμως τῆς ἐκθέσεως αὐτοῦ ὑπηνίχθη ὁ κ. Ρ. συμφωνίαν μετὰ τοῦ βιβλιοπώλου καὶ τοῦ ἀξιότιμου κ. Μελετοπούλου. Οὐ μόνον δὲ δὲν ὑπηνίχθη τοιαύτην, ἀλλὰ καὶ ῥητῶς ἀπέδωκεν ἐν σελ. 52 τὴν ἐγκρίσιν οὕτω ὑπερόγκων τιμῶν εἰς πλήρη ἀγνοίαν τῆς ἀγοραίας ἀξίας τῶν βιβλίων. Ἀλλ' ὁ ἀξιότιμος κ. Ἐφορος οὐδὲν, ὡς φαίνεται, ἔχων ν' ἀντιτάξῃ εἰς τὴν πραγματικὴν καθ' αὐτοῦ κατηγορίαν ἐπὶ ἀγνοίᾳ, δημιουργεῖ ἑτέραν ἐπὶ συνεννοήσῃ ὅπως ἰδανικὴν, καὶ κατηγορούμενος ὡς ἀκατάλληλος βιβλίων προμηθευτῆς ἀποκρίνεται ὅτι ἀδίκως κατηγορεῖται ὡς καταχραστής. Ἡ πρωτοτυπία τῆς τοιαύτης λογικῆς ἠθέλε καταστήσει τὴν πρὸς τὸν κ. Ἐφορον συζήτησιν ἰκανῶς δυσχερῆ, ἂν δὲν καθίστα αὐτὴν ὅπως περιττήν.

Σελ. Φυλλ. 66. «Προσέθηκεν (ὁ κ. 'Ρ.) ἐν μέγιστον ψεῦδος, διότι οὐδεμίαν ἐκπτώσιν ἐγένετο εἰς τὰς τιμὰς τῆς Πρυτανείας κτλ.»

* Ὑποθέτομεν ὅτι ὁ ἀξιότιμος κ. Μελετόπουλος ἔγραφε ταῦτα ἢ ἀγνοῶν ὁ ἴδιος ἢ τοῦλάχιστον ὑποθέτων τὸν κ. 'Ρ. ἀγνοοῦντα ὅτι, ἐκπτώσις 10 % ἐπὶ τῆς τιμῆς τῶν ἀγοραζομένων παρὰ τοῦ κ. Βίλμπεργ ὑπὸ τοῦ Πανεπιστημίου βιβλίων εἶχε

στον διδασκόμεθα τὸ ἱκανῶς περιεργον ἐκ τῆς ἀνωτέρω ἀπολογητικῆς παρομοιώσεως, ὅτι κατὰ τὴν γνώμην τοῦ ἀξιότιμου κ. Μελετοπούλου εἶναι παρ' Ἐφόρῳ Βιβλιοθήκης ἐπίσης συγγνωστὴ ἢ περὶ τὰ βιβλία ὅσον καὶ ἡ περὶ τὰ ξύλα ἀπειρία.

Σελ. Φυλλ. 72. «Ἡ συκοφαντία ὑπόυλος καὶ ἀνάνδρως κρυπτομένη κατορθοῖ ἐνίοτε νὰ διαφεύγη, ὡς οἱ δολοφόνοι, τὴν ποινικὴν τιμωρίαν».

Ἡ ἀνωτέρω φράσις πολὺ ὁμοιάζει ἐπικήδειον λόγον τῆς ἐπὶ συκοφαντία μηνύσεως τοῦ ἀξιότιμου κ. Μελετοπούλου.

Παραλείπων τὰ ἐπουσιώδη ἔρχομαι εἰς τὰ τῆς διαχειρίσεως τοῦ κληροδοτήματος τῶν Ἰωνιδῶν, ἐν οἷς δύσκολον ἀποβαίνει δυστυχῶς ν' ἀποδοθῇ ἄγνοια μόνον καὶ ἀπειρία τῷ κ. Ἐφόρῳ. Τὸ ἐν λόγω κληροδοτήμα ἀποτελεῖται ἐκ τοῦ μερίσματος δέκα μετοχῶν τῆς Ἐθν. Τραπεζῆς, ἧτοι ἐκ δισχιλίων τριακοσίων περιήπου κατ' ἔτος δραχμῶν, τὰς ὁποίας ὁ διαθέτης ὤρισεν: «Ὅπως δι' αὐτῶν τῇ ἐγκρίσει τοῦ κοσμητοροῦ ἀγοράζονται βιβλία χρήσιμα τῇ διδασκαλίᾳ τοῦ Πανεπιστημίου». Ἰκανὸν ὅμως ποσὸν ἐκ τοῦ εἰσοδήματος τούτου διέθεσαν οἱ κατὰ καιροὺς Ἐφοροὶ εἰς ἄλλας τῆς Ἐθν. Βιβλιοθήκης ἀνάγκας, πολὺ ἴσως τῆς προσκτήσεως νέων βιβλίων μᾶλλον κατεπειγουσας. Οὐδόλως ἐπιχειρῶν νὰ δικαιολογήσω τὴν παράβασιν ταύτην τῆς θελήσεως τοῦ διαθέτου, πρέπει ἐν τούτοις χάριν τῆς ἀληθείας νὰ προσθέ-

σω ὅτι αὕτη ἐγένετο ἔνεκα ἀνεπαρκείας τοῦ πρὸς ἀμοιβὴν τοῦ προσωπικοῦ καὶ ἄλλα ἀπαραίτητα ἔξοδα ὀριζομένου ἐν τῷ προϋπολογισμῷ ποσοῦ, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ δὲ πρὸς συμφέρον τῆς Βιβλιοθήκης. Κατὰ τῆς τοιαύτης ὅμως ἀθετήσεως τῆς διαθήκης ἐξηγέρθη ὁ ἀξιότιμος κ. Μελετόπουλος, εἰς ὃν σπεύδομεν νὰ παραχωρήσωμεν τὸν λόγον:

Σελ. Φυλλ. 54. «Μεταξὺ τῶν ἡμετέρων ἔργων ὑπάρχει ἐν ἰδίῳ ἐπιδοκιμασθὲν καὶ ἐπαινεθὲν... εἶναι δὲ τοῦτο ὁ ὀριστικὸς κανονισμὸς τοῦ κληροδοτήματος τῶν Ἰωνιδῶν, τοῦ ὁποίου τὰ χρήματα εἰς ἄλλα πρότερον δαπανώμενα, ὠρίσθησαν εἰς ΜΟΝΗΝ τὴν ἀγορὰν βιβλίων κατὰ τὴν θέλησιν τοῦ φιλογενοῦς δωρητοῦ», καὶ κατωτέρω ἐν σελ. 55: «Ἐξετάσας τὰ βιβλία τῆς λογοδοσίας τῶν προκατόχων μου Ἐφόρων εἶδον ὅτι ἔδαπανᾶτο μέρος τοῦ κληροδοτήματος εἰς δῶρα πρὸς τοὺς κλητῆρας κατὰ τὰς μεγάλας ἐορτάς. Ἀλλὰ τοιαύτην χρῆσιν ἀντιβαίνουσαν εἰς τὴν ῥητὴν θέλησιν τοῦ δωρεοδότου δὲν ἠδυνάμην νὰ θεωρήσω νόμιμον καὶ δυναμένην νὰ ἐξακολουθῇ».

Καὶ ταῦτα μὲν ἀνήγγειλεν ὁ κ. Ἐφορος εἰς τὸ κοινὸν καὶ ἀνεκοίνωσε τῇ πρυτανείᾳ δι' ἐπισήμου ἐγγράφου, μεμφόμενος τοὺς προκατόχους αὐτοῦ ὡς δαπανήσαντας ἐκ τοῦ κληροδοτήματος εἰς ἄλλας τῆς Βιβλιοθήκης ἀνάγκας καὶ ἰδίως εἰς «βοηθήματα τῶν κλητῆρων κατὰ τὰς ἐορτάς», ὅπερ ἐθεώρει ὡς μὴ νόμιμον καὶ

μή δυνάμενον νὰ ἐξακολουθῆ. Ἐνοίγοντες ἤδη τὸ ὑπὸ τοῦ ἀξιοτίμου κ. Μελετοπούλου κρατούμενον βιβλίον τῆς διαχειρίσεως τοῦ κληροδοτήματος εὐρίσκομεν ἐν αὐτῷ γεγραμμένα ὑπὸ τῆς αὐτῆς χειρὸς καὶ διὰ τοῦ αὐτοῦ καλάμου τὰ ἐξῆς: «Βοήθεια εἰς τοὺς κλητῆρας διὰ τὰς ἐορτὰς τοῦ Πάσχα δρ. 90», τοιαύτας δὲ βοηθείας τακτικῶς ἐκ τοῦ κληροδοτήματος παρεχομένας κατὰ πάσας τὰς μεγάλας ἐορτὰς ἐφ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς ἐφορείας τοῦ ἀξιοτίμου κ. Μελετοπούλου, τοῦ παράνομον τὴν χρῆσιν ταύτην παρά τοῖς προκατόχοις του ἀποκαλοῦντος. Ἐξακολουθοῦντες τὴν ἐξέτασιν τοῦ βιβλίου τῆς διαχειρίσεως εὐρίσκομεν καὶ πάλιν διὰ χειρὸς τοῦ κ. Ἐφόρου σημειούμενα τὰ ἐξῆς: «Les Plaisirs de l'Amour», «Le moine sécularisé», ἀγορασθέντα παρά τοῦ Θ. Βάρκα, χωρὶς νὰ λέγεται εἰς τίνος Σχολῆς τὴν διδασκαλίαν δύνανται ν' ἀποδώσι χρήσιμα βιβλία τοιούτου εἴδους· κατωτέρω δέ: «Δι' ἀγορὰν χειρογράφου παρά τοῦ αὐτοῦ Θ. Βάρκα δραχ. διακόσαιοι εἰκοσιτέσσαρες», αἵτινες οὐδὲν ἄλλο εἶναι ἢ μετημφιεσμένον φιλοδώρημα τῷ κ. Βάρκα, οὐδεμίαν ἀπολύτως ἔχοντος ἀξίαν τοῦ παρ' αὐτοῦ ἀγορασθέντος ὀλιγοσελίδου χειρογράφου τοῦ μακαρίτου Βρετοῦ. Εἰς τὴν ἐπομένην σελίδα εὐρίσκομεν δρ. 200 δαπανηθείσας εἰς ἀγορὰν γραμματίων λαχείου καὶ κατωτέρω συνδρομὴν εἰς δέκα σώματα τῶν ποιημάτων τοῦ

κ. Συνοδινοῦ καὶ ἄλλα τόσα ἐτέρου ἰσαξίου στιχοπλόκου. Τὸ ἄθροισμα πάντων τούτων, ὡς προκύπτει ἐξ ἐπισήμου ἀντιγράφου τοῦ βιβλίου τῶν ἐξόδων, κατατεθέντος παρά τῷ κ. ἀνακριτῇ, ἀνέρχεται εἰς ἐνεακοσίας περίπου δραχμίας, ἰδιοχείρως σημειούμενας ὡς δαπανηθείσας ἐκ τοῦ κληροδοτήματος τῶν Ἰωνιδῶν ὑπὸ τοῦ ἀξιοτίμου κ. Μελετοπούλου, τοῦ συγχρόνως ἀνακοινοῦντος τῇ πρυτανείᾳ ἐν ἐπισήμῳ ἐκθέσει: «ὅτι τὰ χρήματα τοῦ κληροδοτήματος τῶν Ἰωνιδῶν, περὶ ἄλλα πρότερον δαπανώμενα, ὠρίσθησαν ὑπ' αὐτοῦ εἰς μόνην ἀγορὰν βιβλίων χρησίμων τῇ διδασκαλίᾳ τοῦ Πανεπιστημίου κατὰ τὴν θέλησιν τοῦ δωρητοῦ». Καὶ τὴν μὲν ἀνωτέρω μνημονευθεῖσαν αἴτησιν παρά τοῦ ὑπουργείου διατάξεων περιοριστικῶν τοῦ δανεισμοῦ, καθ' ὃν χρόνον αἱ ὑπάρχουσαι κατεπατοῦντο ἀσυστόλως, ἐπειράθη ὁ κ. Ἐφορος νὰ δικαιολογήσῃ ὅπως δήποτε, ὁμολογῶν μετ' ἀξιαγαστοῦ ἀφελείας ὅτι ἐν ἀγνοίᾳ του συνέβαινε τοῦτο· κατὰ τι ὅμως δυσκολώτερον φαίνεται ἡμῖν νὰ ἰσχυρισθῆ, ὅτι ζητῶν ἐπαίνους παρά τῆς Συγκλήτου ἐπὶ ἀκριβεῖ τηρήσει τῆς θελήσεως τοῦ διαθέτου ἔπραττε καὶ τοῦτο ἐν ἀγνοίᾳ τῶν ἰδιοχείρως ὑπ' αὐτοῦ σημειούμενων καθεκάστην ἐν τῷ βιβλίῳ τῶν ἐξόδων παραβάσεων τῆς θελήσεως ταύτης. Τὴν τοιαύτην ἐν γνώσει καὶ πεποιθήσει βεβαίωσιν ἐν ἐπισήμῳ ἐγγράφῳ γεγονότος... ἀσυμφώνου τοῖς χειρογράφοις τοῦ κ. Ἐφόρου ἀπέχῃ νὰ χα-

ρακτηρίσω φοβούμενος, μή καί αἱ μετριώταται τῶν καταλλήλων πρὸς τοῦτο λέξεων φανῶσι κἀπως ἀσυμίδαστοι πρὸς τὸ ἐπίθετον ἀξιότιμος, τὸ μόνον ὅπερ ἔχω τὴν ἀδειαν νὰ συγκολλήσω εἰς τὸ ὄνομα τοῦ κ. Μελετοπούλου.

Ὁ κ. Ἐφορος μὴ θεωρῶν, φαίνεται, ἀρκοῦντα ὅσα εὔρε ψεκτὰ ἐν τῇ διαχειρίσει τῆς Βιβλιοθήκης ἀπὸ τοῦ προκατόχου αὐτοῦ, ὅτι δηλ. ὑπάρχουσι τρεῖς ἐν τοῖς σχεδίοις τῶν ἐγγράφων ἀνορθογραφίαι, ὅτι ἔκλεισεν ἀυθαιρέτως τὴν Βιβλιοθήκην ὑπουργικῇ ἀδείᾳ, ὅτι ἀπωλέσθη ἐπὶ τῆς ἐφορείας του ἐν κλειδίον* καὶ ἐσημειώθη ἀπλῶς «ἀπηντήσαμεν» ἐπὶ τῆς ῥαχέως ἐπιστολῶν, καλὸν ἐνόμισε νὰ ἐπιχειρήσῃ τὴν ἀπόδειξιν ὅτι ὁ κ. Ἐφορος, ἂν εἰς μικρὰ μόνον ὑπέπεσεν ὡς Ἐφορος παραπτώματα, διέπραξεν ἀφ' ἐτέρου ὡς συγγραφεύς, ἀγωνοδίκης καὶ δημοσιογράφος ἀσυγχώρητα καὶ μεγάλα, χλευάσας ἐπισήμους πολιτικούς ἀνδρας, ἀδικήσας τοὺς συγχρόνους τῆς Ἑλλάδος ποιητὰς καὶ κλέψας τὴν «Πάπισσαν Ἰωάνναν» ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους. Ταῦτα φαίνονται ἐπίσης ἄσχετα πρὸς τὴν Βιβλιοθήκην ὅσον «αἱ πορφυραῖ ἀκτῖνες τοῦ λυκαυγοῦς» καὶ οἱ ἄλλοι κοσμοῦντες τὴν συγ-

* Σημειωτέον ὅτι τὸ κλειδίον τοῦτο ἐκράτει πάντοτε ὁ βιβλιοφύλαξ, ὁ πλὴν τούτου δηλῶν ἐν τῷ πρωτοκόλλῳ ὅτι «παρέλαβε τὰς κλεῖδας».

γραφεῖσαν ὑπὸ τοῦ ἀξιότιμου κ. Μελετοπούλου ἐν γαλλομωραϊτικῇ διαλέκτῳ βιογραφίαν τοῦ μακαρίτου Παλάσκα ἀπειράριθμοι ἰσοβαρεῖς σολοικισμοί*. Καλὸν ἐν τούτοις νομίζω νὰ εἶπω ὀλίγα τινὰ καὶ περὶ τούτου, ἔχων ἀφορμὰς νὰ πιστεῦσω ὅτι ὁ κ. Ἐφορος, κατηγορῶν τὸν κ. Ἐφορος ὡς σφετερισθέντα πλεῖστα τῆς «Πάπισσης» χωρὶς ἀνευ μνείας τοῦ συγγραφέως, ὑπῆρξε θῦμα ἐπιτηδείου ἀπατεῶνος. Τοῦ μυθιστορήματος τοῦ κ. Ἐφορος, πλὴν τῶν γενομένων τῇ ἀδείᾳ αὐτοῦ ἐκδόσεων, ἐγένετο καὶ λαθραία τις τῷ 1876 ἐν Βουκορεστῷ ὑπὸ τυποκλόπου, ὅστις θέλων νὰ καταστήσῃ εὐυνότερον τὸ βιβλίον καλὸν ἐνόμισε ν' ἀποκόψῃ ἐξ αὐτοῦ τὰς σημειώσεις καὶ παραπομπάς. Τοιαύτην ἔχων δολίως εἰς τὰς ἀθῶας αὐτοῦ χεῖρας τεθεῖσαν ἐκδοσιν, ἠκρωτηριασμένην, σκόπιμον καὶ οὐχὶ ἄσχετον τῷ προκειμένῳ ἐνόμισεν ὁ κ. Ἐφορος νὰ κατηγορήσῃ τὸν κ. Ἐφορος ὡς σφετερισθέντα χωρὶς ἀνευ μνείας τοῦ Βύρωνος, τοῦ Casti, τοῦ Heine καὶ τοῦ Τασσόνη. Ἄλλ' ἂν πᾶσαν ἄλλην πλὴν τῆς ἀνωτέρω κλοπιμαίας ἐλάμβανεν ἐκδοσιν τῆς «Πάπισσης», τὴν ἐν ἔτει 1866 λ. χ., ἤθελεν εὔρει

* Le crépuscule empourprait de ses rayons—
«J'en ai tué les deux.—Il lui était écrit (ἐπέπρωτο αὐτῷ) d'être sacrifié — En outre de la rançon — Voyage dans les bâtiments — L'accompagna à l'exil — Conséquent à lui même—Travaillait sur plusieurs affaires—
Au prix de l'argent καὶ οὕτω ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους.

ἐν σελ. 301: «Τὰ τοῦ Καίσαρος τῷ Καίσαρι καὶ τὰ τοῦ Βύρωνος τῷ Βύρωνι» καὶ παρατιθέμενον ἔπειτα ἀγγλιστὶ τὸ ἀπόσπασμα τοῦ στ' ἄσματος τοῦ Don Juan, δεκάκις δὲ τοῦλάχιστον μνημονεύμενον ἀλλαχοῦ τὸ ἔργον τοῦ Ἄγγλου ποιητοῦ. Ἐν σελ. 307 ἤθελεν εὔρει παραπομπὴν εἰς τὸν Τασσόνην καὶ ἐν σελ. 51 εἰς τὸν Ἀβδᾶν Κάστην, τοῦ ὁποίου ὅμως ἄδικος παρὰ τοῦ συγγραφέως ἀπαίτησις ἤθελεν εἶναι νὰ μνημονεύη καὶ ὁσάκις παρατίθενται ἐν πρωτοτύπῳ τὰ χωρία μεσαιωνικῶν καλογήρων, παρ' ὧν ὅ,τε Κάστης καὶ ὁ κ. Ρ. ἠρύσθησαν ἱστορικὰς ἢ δῆθεν τοιαύτας περιπετείας, οἷα ἡ ἀγγελοφάνεια, αἱ ἀκρίδες καὶ ὁ ἐν λιτανείᾳ θάνατος τῆς Ἰωάννας μετὰ πασῶν αὐτοῦ τῶν στερεοτύπων παρὰ τοῖς χρονογράφοις λεπτομερειῶν. Ὅπως εἰς τοὺς ἀνωτέρω συγγραφεῖς, οὕτως ἤθελεν εὔρει ἐν σελ. 204 παραπομπὴν καὶ εἰς τὸν Heine, ἐν δὲ σελ. 328 ὀλόκληρον τὸ χωρίον τοῦ Πλουτάρχου, ἐξ οὗ ἔλαβεν ὁ Γερμανὸς συγγραφεὺς τὴν θεωρίαν περὶ τῆς ἐπιρροῆς τῶν εἰκόνων ἐπὶ τῶν ἐγγύων γυναικῶν, ἂν δὲν ἐπιτεθῆ ἢ σύμπτωσις τυχαία. Ἡ μεγίστη ὅμως καὶ ὄντως ἀσυγχώρητος τοῦ κ. Ρ. κατὰ τὴν γνώμην τοῦ ἀξιοτίμου κ. Μελετοπούλου λογοκλοπεῖα εἶναι, ὅτι ἔλαβε παρὰ τοῦ Prosper Merimée «ὀλόκληρον σκηρὴν χωρὶς νὰ μνημονεύσῃ αὐτοῦ» (Σελ. Φυλλ. 94). Ἄλλ' ἐν σελ. 298 τῆς «Παπίσσης» εὑρίσκεται ἡ κατωτέρω σημείωσις: «Ὁ Dumas ἐν

τῷ μυθιστορήματι αὐτοῦ Βασίλισσα Μαργόττα περιέγραψεν ὁμοίαν σκηρὴν, λαβὼν τὸ ἀνέκδοτον ἐκ τοῦ Χρονικοῦ τοῦ Καρόλου θ' τοῦ Μεριμαίου, ἀντιγράψαντος αὐτὸ ἐκ τοῦ συναξαρίου τοῦ Ἁγίου Ὀδῶνος, ἐνθα εὑρίσκεται σχεδὸν ἀτολεξεῖ». Οὕτως οὐ μόνον πόθεν ἔλαβεν ὁ ἴδιος τὴν σκηρὴν ταύτην ἐφρόντισε νὰ εἴπῃ ὁ κ. Ρ., ἀλλὰ καὶ ἀνῆλθεν εἰς τὴν ἀποσιωπηθεῖσαν παρὰ τῶν δύο Γάλλων μυθογράφων πρώτην πηγὴν τοῦ ἀνεκδοτοῦ, φιλοδωρηθεὶς ἐν Γαλλίᾳ ὑπὸ δυσμενοῦς βιβλιοφόρου ἐπικριτοῦ ἕνεκα τῶν τοιοῦτων ἐν τῇ Παπίσσει ἀνιχνεύσεων διὰ τῶν τίτλων: «antiquaire maniaque, hérissé de notes, rat de bibliothèque» καὶ ἄλλων ὁμοίων. Καὶ πῶς μὲν ἐγένετο ὁ ἀξιοτίμος κ. Μελετόπουλος θῦμα δολίου ὑποβολέως ἐξηγήσαμεν ἀνωτέρω· τὸ δυσεξήγητον ὅμως καὶ ἐλέγχον ὄντως πρωτοφανῆ παρ' ἐφόρῳ βιβλιοθήκης γινῶσιν τῆς νεωτέρας φιλολογίας καὶ ἰδίως τῆς γαλλικῆς εἶναι, ὅτι θέλων νὰ καταδείξῃ τὸ μέγεθος τοῦ ἁμαρτήματος τοῦ κ. Ρ., δουλικῶς τὸν Βύρωνα μιμηθέντος, ἀντέταξεν αὐτῷ ὡς πρότυπον ἀσπόνδου ἐχθροῦ τῆς λογοκλοπείας τὸν Musset, μέγαν ἀληθῶς ποιητὴν, ἀλλὰ χρησιμεύοντα συνήθως πρὸς ἀπόδειξιν τοῦ ἐναντίου, ἦτοι τοῦ δυνατοῦ τῆς συνυπάρξεως ἰδίας ἐξόχου εὐφυΐας μετὰ δανείου πνεύματος καὶ ἰδίως «μετὰ δουλικῆς μιμήσεως τοῦ Don Juan». Ἄν λάβῃ ὁ κ. Ἐφορος τὸν κόπον ν' ἀνοίξῃ τὸν δεύτερον τόμον τοῦ Sainte-

Beuve, θέλει εὔρει ἐν σελ. 184 τὰ ἐξῆς: « Musset a un merveilleux talent de pastiche... il a des poussées d'essor lyrique à la Byron, il a surtout refait du Don Juan... On dirait de la plupart de ses jolies petites pièces qu'elles sont traduites on ne sait d'où, mais elles font l'effet d'être traduites κτλ. ». Ἐν ἄλλοις λόγοις ἐπιθυμῶν ὁ κ. Ἐφορος ν' ἀποδείξῃ πόσον ἀσυγχώρητον ἔγκλημα εἶναι τοῦ κ. Ρ. αἱ μιμήσεις καὶ ὁ βυρωνισμός, ἐπικαλεῖται μάρτυρα τοῦ ἀσυγχώρητου αὐτῶν ἐκεῖνον ἀκριβῶς τοῦ Βύρωνος τὸν μιμητὴν, τοῦ ὁποῦ το παράδειγμα ἠδύνατο νὰ δικαιολογήσῃ τὸν κ. Ροῖδην. Σημειωτέον δὲ ὅτι τὴν μίμησιν ταύτην οὐδόλως ἠρνήθη ὁ Musset, ἀλλ' ἀπελογοῖτο κηρύττων τὸν Βύρωνα οὐχὶ μικρότερον αὐτοῦ κλέπτην, διὰ τῶν πασιγνώστων ἐκείνων καὶ μόνῳ τῷ κ. Ἐφόρῳ ἀγνώστων, ὡς φαίνεται, στίχων:

Byron, me direz-vous, m'a servi de modèle;
 Vous ne savez donc pas qu'il imitait Pulci?
 Lisez les Italiens, vous verrez s'il les vole.
 Il faut être ignorant comme un maître d'école, κτλ.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω καὶ ἐκ τῆς ἐν σελ. 89 τοῦ φυλλαδίου ἀποδιδομένης τῷ κ. Ρ. κλοπῆς ἐκ τοῦ Don Juan τοῦ παροιμιώδους στίχου τοῦ Ὁρατίου: « Bonus dormibat Homerus » καὶ τοῦ οὐχ ἤττον γνωστοῦ τοῦ Δάντου: « Chè il giorno

pianger paia che si muore », ἤθελέ τις εἰκάσει ὅτι ὁ κ. Ἐφορος, ὁ προμηθεύσας τῇ Ἑθνικῇ Βιβλιοθήκῃ πρὸς δρ. 5,30 τὸν τόμον ἀντὶ τεσσάρων τὰ ἔργα τοῦ Sainte-Beuve καὶ τῶν ἄλλων συγχρόνων γαλατῶν συγγραφέων, ἔχει τόσην τοῦ περιεχομένου ὄσιν καὶ τῆς ἀγοραίας αὐτῶν ἀξίας γνῶσιν, ἂν δ' ἔζη μεταξὺ ἡμῶν ὁ Musset, ἀντὶ τῶν δημοδιδασκάλων ἤθελεν ἴσως προτιμήσει τοὺς ἐφόρους ὡς τύπους ἀδαημοσύνης. Ἄλλ' οὐδ' εἰς τὰς ἀνωτέρω μνημονευθείσας λογοκλοπείας ἠρέθη, ὡς φαίνεται, ὁ κ. Ρ., ὁ ἐν σελ. 51 τοῦ φυλλαδίου κατηγορούμενος ὅτι πλὴν τῶν ιδεῶν τοῦ Βύρωνος, τοῦ Ἄϊνε καὶ τοῦ Μεριμαίου ἐκλεψε καὶ τὰς τοῦ ἀξιοτίμου κ. Μελετοπούλου. Ἄν τῷ ὄντι διέπραξε καὶ τοῦτο, πρέπει νὰ ὑποθέσωμεν τὸν κ. Ροῖδην κατεχόμενον ὑπὸ κλεψιμανίας ὄντως μοναδικῆς, ἧς ἄλλο παράδειγμα δὲν ἀπαντᾶται ἐν τῇ ἱστορίᾳ, ἀλλὰ μόνον ἐν τῷ Ταλμοῦδ περὶ τοῦ ἀσυνειδήτου ἐκεῖνου, τοῦ κλέψαντος τὸ ὄστρακον διὰ τοῦ ὁποῦ ἐξύετο ὁ Ἰώβ.

Οὐδεμίαν ἔχων ἐντολὴν ν' ἀπαντήσω εἰς τὴν ἐρώτησιν « ποῖα εἶναι τὰ ἔργα τοῦ πρώην Ἐφόρου; » περιορίζομαι τοῦτο μόνον παρατηρῶν ὅτι, ἂν οὐδὲν ἔπραξεν ὁ κ. Ρ. πρὸς ὄφελος τῆς Βιβλιοθήκης, φαίνεται τοῦλάχιστον συντελέσας ὅπως παύσῃ πράττων ὁ ἀξιοτίμος κ. Μελετόπουλος πολλὰ τῶν ὅσα ἔπραττε πρὶν ἐπὶ προφανεῖ αὐτῆς ζημίᾳ. Κάπως τῷ ὄντι ἄδικον ἤθελεν εἶναι τὸ νὰ

θεωρηθῆ ἡ Ἔθν. Βιβλιοθήκη ἀπηλλαγμένη πάσης πρὸς τὸν κ. Ῥ. εὐγνωμοσύνης, ἂν μετὰ τὰς γενομένας ἀποκαλύψεις κρίνη εὐλογον ὁ ἀξιότιμος αὐτοῦ προκάτοχος καὶ διάδοχος νὰ παύσῃ ἐπὶ τινα τοῦλάχιστον χρόνον ἐγκρίνων κλειστοῖς ὄμμασιν ὑπερόγκους λογαριασμούς, μισθοδοτῶν βιβλιοφύλακας κατοικοῦντας ἐν Ἡλείᾳ, χειροτονῶν βιβλιοδέτας τοὺς πρῶην διανομεῖς τῆς «Πολιτείας», καὶ ἀγοράζων πολῦτιμα αὐτόγραφα τοῦ μακαρίτου Βρετοῦ παρὰ τοῦ προμηθεύοντος αὐτῷ καὶ «Les plaisirs de l'amour».

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἐκτεθέντων ἐξάγονται, πιστεύω, τὰ ἐξῆς ἀνεπίδεκτα ἀμφισβητήσεως συμπεράσματα:

Α') Ὅτι ἐφ' ὅλον τὸ ὑπερδιετὲς διάστημα τῆς πρώτης ἐφορείας τοῦ ἀξιότιμου κ. Μελετοπούλου ἐπλήρουνεν ἡ Ἐθνικὴ Βιβλιοθήκη τὰ βιβλία εἰς τιμὴν κατὰ εἴκοσι τοῖς ἑκατὸν ἀνωτέραν τῆς δεούσης καὶ τῆς μετὰ τὴν ἀποκάλυψιν τοῦ γεγονότος ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ βιβλιοπώλου σήμερον ὀριζομένης.

Β') Ὅτι καὶ ἀληθῆς ἂν ὑποτεθῆ ἀπομέναι ἰκανῶς ἀτυχῆς ἢ ἐν σελ. 36 τοῦ φυλλαδίου προτεινομένη δικαιολογία, καθ' ἣν ἐν ἀγνοίᾳ τοῦ κ. Ἐφόρου παρεβαίνοντο ἐπὶ διετίαν αἱ περὶ δανεισμοῦ διατάξεις τοῦ νόμου.

Γ') Ὅτι ὁ ἀξιότιμος κ. Μελετόπουλος ἐν γνώσει καὶ πεποιθῆσει ἐξέθετεν ἐν ἐπίσημοις ἐγγράφοις πρᾶγμα μὴ ἀληθές, ἀνακοινῶν τῇ Πρυτανείᾳ ὅτι δαπανᾶται ὑπ' αὐτοῦ ἀποκλειστικῶς εἰς ἀγορὰν

βιβλίων κατὰ τὴν θέλησιν τοῦ δωρητοῦ τὸ εἰσόδημα τοῦ κληροδοτήματος τῶν Ἴωνιδῶν.

Δ') Ὅτι πάντες ἀνεξαιρέτως οἱ ἐν τῷ φυλλαδίῳ τοῦ κ. Ἐφόρου «Ἡ ἀλήθεια περὶ τῆς Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης» ἰσχυρισμοὶ εἰσὶν ἀσύμφωνοι, δὲν λέγομεν πρὸς τὴν ἀλήθειαν, ὅπερ ἤθελεν εἶναι ἐλάχιστον κακόν, ἀλλὰ καὶ πρὸς ἐπίσημα ἀντίγραφα ἐγγράφων, ὧν τὴν ὑπαρξιν φαίνεται ὁ κ. Ἐφορος ἐντελῶς λησμονήσας.

Ε') Ὅτι ὁ ἀξιότιμος κ. Μελετόπουλος, ὁ κατὰ τὴν ἐκθεσιν τοῦ πρῶην βιβλιοφύλακος: «ἐπὶ ἡμίσειαν μόνον ὥραν εἰς τὴν βιβλιοθήκην προσερχόμενος, ὅπως διαλεχθῆ περὶ τῶν νέων τῆς ἡμέρας συγκαπνίζων μετὰ φίλων του δημοσιογράφων»*· ὁ μετὰ διετῆ ἐκεῖ διαμονὴν ἀγγέλλων εἰς τὸ Ὑπουργεῖον, «ὅτι ἐγένετο «ἀρχὴ» τῆς ἐξελέγξεως τῶν δελτίων»· ὁ διατεινόμενος «ὅτι ἐν ἀγνοίᾳ του ἐδανείζοντο ἄνευ ἐγγυήσεως τὰ βιβλία»· ὁ ἀπαντῶν εἰς τὴν γενομένην αὐτῷ προσφορὰν ἄλλης ἰσοβάθμου θέσεως, «ὅτι ἡ κατάστασις τῆς υγείας του δὲν συγχωρεῖ αὐτῷ νὰ ἐργασθῆ»· ὁ μεμφόμενος διὰ τῆς «Κλειοῦς» καὶ τοῦ «Τηλεγράφου» τὸν κ. Τρικούπην «ὡς προτιμήσαντα ἄνθρωπον ὑπ'

* Ἡ πολλὰς περιέχουσα περιέργουσι ἀποκαλύψει ἐκθεσις πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον τοῦ πρῶην βιβλιοφύλακος πρόκειται, ὡς παρ' αὐτοῦ ἐμάθομεν, νὰ δημοσιευθῆ μετ' ὀλίγας ἡμέρας.

οὐδενὸς ὑποστηριζόμενον βουλευτοῦ» ἀντ' αὐτοῦ «τοῦ ὁποίου ἡ οἰκογένεια ἔχει βαθείας ἐν τῷ τόπῳ ρίζας», ὅτι, λέγομεν, ὁ ἀξιότιμος κ. Μελετόπουλος ὁ μετὰ πολλῆς αὐταρεσκειᾶς τοιαῦτα μέχρι χθὲς κηρύττων, πολὺ κάλλιον ἤθελε πράξει ἐξακολουθῶν νὰ στηρίξη τὰς ἀξιώσεις αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ οἰκογενειακοῦ δικαίου ἢ προβάλλων ὅπως νέας ἐπὶ δραστηριότητι καὶ ζήλῳ ἀσυμβιδάστους πρὸς τὰς πρὶν ἐπαγγελίας. Οὐδὲν ἔχων ἐκ τοιούτων νεοχαράκτων ἀξιώσεων νὰ ἐλπίσῃ κέρδος κινδυνεύει νὰ μειώσῃ δι' αὐτῶν τὸ κῦρος ἀνεγνωρισμένων οἰκογενειακῶν δικαιωμάτων, ἐπιτρέπων τὴν ὑπόνοιαν ὅτι δὲν ἀρκοῦσι μόνα διὰ πᾶσαν θέσιν, ἀλλὰ δύναται ν' ἀπαιτηθῇ καὶ οἷα δήποτε ἰκανότης ἢ ἐργασία. Ἐφοῦ ὁμολογουμένως κατέχει πάντα τὰ ἀναγκαῖα προσόντα Ἐφόρου βιβλιοθήκης «ἐχούσης, ὡς λέγει, ἀναλόγως πρὸς τὴν ἐν γένει κατάστασιν τῆς πολιτείας», ὑπερβολὴ ἴσως πλεονεξίας εἶναι νὰ διεκδικῇ ὁ ἀξιότιμος κ. Μελετόπουλος καὶ τὰ ὅπως περιττά. Ὑπερβολικὸς πρὸ πάντων φαίνεται ὁ φρεθισμὸς αὐτοῦ κατὰ τοῦ προκατόχου του, ὅστις οὐδὲν ἄλλο προσῆψεν αὐτῷ ἐπὶ τῇ βάσει ἐγγράφων φερόντων τὴν ὑπογραφήν του, εἰμὴ μόνον ἐγκρίσεις ὑπερόγκων λογαριασμῶν, ἀνακριθεῖς εἰς τὴν Πρυτανεῖαν ἐκθέσεις, ἐσφαλμένας αὐτογράφων ἐκτιμήσεις, ἐντελῆ ἄγνοιαν τῶν βιβλίων καὶ ἄλλας ἐλλείψεις οὕτω ἐπουσιώδεις καὶ ἀσχέτους πρὸς τὴν ἀνατιθεμένην αὐτῷ ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ ὑπηρεσίαν, ὥστε

οὐδόλως ἐκώλυσαν νὰ διορισθῇ Ἐφορος αὐτῆς τὴν ἐπιούσαν τῆς ἡμέρας καθ' ἣν ἐγένοντο γνωσταί. Ἐντὶ «ὄψεως, προδότου, Μεφιστοφελούς, δράκοντος καὶ δολοφόνου» ἔπρεπε νὰ ὀνομάσῃ πολὺ μᾶλλον τὸν κ. Ἐ. «ἀπλοϊκὸν καὶ εὐήθη», ὅπως καταστῇ πιστευτόν, ὅτι διὰ τῆς ἀποκαλύψεως ἐλαχίστου μέρους τῶν ἐν τῇ Βιβλιοθήκῃ διαπραχθέντων εἶχε τῷ ὄντι οὗτος κατὰ νοῦν νὰ προξενήσῃ οἷαν δήποτε εἰς τὸν προκάτοχον αὐτοῦ ζημίαν. Ὅπως δὴπατε τοῦτο τοῦλάχιστον ἔπρεπεν ὁ ἀξιότιμος κ. Μελετόπουλος νὰ μὴ λησμονήσῃ, ὅτι οὔτε ρόδα ὑπάρχουσιν ἀνευ ἀκανθῶν οὔτε δικαιώματα μὴ συνεπάγοντα καὶ τινὰς ὑποχρεώσεις, ἢ δὲ ἐπιτακτικῶς αὐτῷ ὑπὸ τῆς αἰδοῦς ἐπιβαλλομένη εἶναι ν' ἀσκῇ τὰ οἰκογενειακά του δικαιώματα ἐν σιωπῇ, ταπεινότητι καὶ εὐγνωμοσύνῃ, ἀντὶ νὰ παρίσταται βαρύτερος παντὸς ἄλλου κατήγορος τῆς ἐν γνώσει εἰς τὰ δικαιώματα ταῦτα θυσιαζομένης βιβλιοθήκης. Ἄδικον τῷ ὄντι φαίνεται νὰ συγκατηγορῶνται μετὰ τοῦ κ. Ῥοῖδου τόσοι ἄλλοι ταῦτα εἰπόντες ἔφοροι, ὑπουργοὶ καὶ καθηγηταὶ ὡς συκοφάνται τῆς Ἐθνικ. Βιβλιοθήκης ὑπὸ πρῶην νομάρχου, ἀναγράφοντος ὡς τελικὸν συμπέρασμα τῆς ἀπολογίας του, ὅτι «ἡ Βιβλιοθήκη ἔχει ἀναλόγως πρὸς τὴν ἐν γένει κατάστασιν τῆς πολιτείας ἀπορίας δὲ ἄξιον θὰ ἦτο ἂν ἐθνικὸν ἴδρυμα ἦν κατὰ πολὺ ἀνώτερον τοῦ ὅλου». Οὐδ' αὐτὸς ὁ κ. Φρεαρίτης, ὁ ἀρκεσθεὶς νὰ ὀνομάσῃ τὴν Ἐθν. Βιβλιοθήκην «χάος,

αἴσχος, ληστήριον καὶ κοπρῶνα» εἶπε περὶ αὐτῆς βαρύτερον τι τοῦ ἀνωτέρω στυλίου προϊόντος τῆς ἀπολογητικῆς τέχνης τοῦ ἀξιότιμου κ. Μελετοπούλου, τοῦ ὁποίου τὴν λαμπρότητα ἀναδεικνύουσιν ἔτι μᾶλλον αἱ κατὰ τὰς ἡμέρας ταύτας «περὶ τῆς ἐν γένει καταστάσεως τῆς πολιτείας» ἀποκαλύψεις. Μόνον ὡς ἔφορον λαβόντες ἀφορμὴν νὰ ἐκτιμήσωμεν τὸν κ. Μελετόπουλον ἀγνοοῦμεν ἂν ὡς ἰατρὸς πολλοὺς ἐφόνευσεν ἀνθρώπους· πολὺ ὅμως φοβούμεθα ὅτι ἂν ἀποφασίσῃ ποτὲ νὰ γείνη καὶ δικηγόρος, οὐδ' ὁ ἀθώτατος τῶν πελατῶν αὐτοῦ θέλει διαφύγει τὴν ἀγχόνην.

Οὐδὲν ἄλλο ὑπολείπεται μοι ἤδη νὰ προσθέσω εἰ μὴ μόνον ὅτι, ἂν ἔχη ὁ κ. Ἐφορος ν' ἀντιτάξῃ καὶ ἄλλην τινὰ ἀπάντησιν ἢ δευτέραν καταγγελίαν εἰς ὅσα ἐξέθεσα κατ' ἐντολὴν τοῦ κ. Ροΐδου, ἄδικον ἤθελεν εἶναι νὰ μὴ πράξῃ τοῦτο ἐξ ἀκαταδεξίας πρὸς ἀπλοῦν κλητῆρα· καθ' ὅσον ὁ ἐντολεὺς μου ἀναδέχεται πλήρη τὴν εὐθύνην πάντων τῶν ἀνωτέρω ἐκτεθέντων. Ὁ μόνος δὲ λόγος ὅν ἀνετέθη εἰς ἐμὲ τὸ ἔργον τῆς ἀπαντήσεως εἶναι, ὡς ἤδη εἶπον, τὸ πλῆθος καὶ τὸ εἶδος τῶν ἐπιθέτων, δι' ὧν ἔκρινε πρέπον ὁ ἀξιότιμος κ. Μελετόπουλος νὰ κοσμήσῃ τὸ φυλλάδιον αὐτοῦ, γραφὴν ἐν καταστάσει βρασμοῦ ψυχῆς παραταθέντος, ὡς φαίνεται, ἐφ' ὅλην ἑξαμηνίαν.

✠

ΑΘΗΝΗΣΙ

ΤΥΠΟΙΣ ΑΝΔΡΕΟΥ ΚΟΡΟΜΗΛΑ

ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ ΜΑΙΟΥ 1881

Β'. 68.

✠

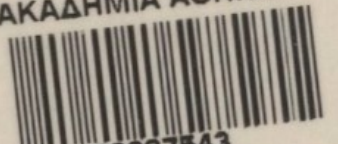

ΑΘΗΝΑΙ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΟΝ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟΝ
ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΚΑΙ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ
ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

007000027543